

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vývoj herního stylu ve stolním tenisu v souvislosti s rozvojem
materiálu

Autor: Martina Mikolášková

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeněk Šebrle, CSc.

Oponent práce: PaedDr. Jaroslava Tenglová

Obor: Biologie a tělesná výchova pro střední školy

České Budějovice, duben 2009

B.A. THESIS

titled

Evolution of table tennis gaming style in respect of material development

Author : Martina Mikolášková
Supervisor : doc. PaedDr. Zdeněk Šebrle, CSc.
Field of Study : Physical Education and Sport

in České Budějovice, 2009

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že v souladu s 7 § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a použila pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Českých Budějovicích 25.4. 2009

.....
Martina Mikolášková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat doc. PaedDr. Zdeňku Šebrlemu, CSc. za odbornou pomoc při vedení této diplomové práce.

Bibliografická identifikace

Název diplomové práce: Vývoj herního stylu stolního tenisu v souvislosti s rozvojem materiálu

Pracoviště: KTVS PF JU

Autor: Martina Mikolášková

Studijní obor: Biologie - tělesná výchova pro střední školu

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeněk Šebrle, CSc.

Rok obhajoby: 2009

Anotace: Předkládaná práce má zachytit vývoj herního materiálu ve stolním tenisu a jeho vliv na rozvoj techniky jednotlivých úderů a herního stylu. Jako v jiném sportu i zde se předpokládá vzájemná propojenost a podmíněnost rozvoje těchto dvou aspektů. Práce mapuje jednotlivá vývojová období stolního tenisu a následně rozebírá materiálové vybavení (pálka, míček, stůl, oblečení) od vzniku stolního tenisu po současnost a změny jejich parametrů v souvislosti se změnami pravidel v průběhu vývoje.

Klíčová slova: pálka, potahy, dřevo, míček, herní styl

Cizojazyčné resumé (Abstrakt): The aim of the thesis being presented is to take down the development of table tennis and its impact on particular hit and gaming style techniques. Like in other sports, even in this field the reciprocal interconnection and conditional nature of these two aspects is considered to be present. The thesis maps out the individual developmental stages in table tennis and, subsequently, to explicate the material equipment (paddle, ball, table, outfit) from the beginning of table tennis to the present and to analyze changes of their parameters in respect of changes to the rules during the development.

Key Words: paddle, coat, wood, ball, game styl

OBSAH

1 Úvod	7
2 Metodologie	9
2.1 Cíl a úkoly práce	9
2.2 Metody práce	9
2.3 Rozbor literatury a přehled dosavadních poznatků o tématu	10
3 Vývojová období herního materiálu a stylu hry	11
3.1 Období dřevěné rakety (1884 – 1926)	11
3.2 Období rakety s gumou (1927 – 1951)	12
3.3 Období rakety s houbou, tzv. „japonské období“ (1952- 1959).....	13
3.4 Období sendvičové rakety (1959 – 1969)	13
3.5 Období účinných druhů raket (1970 – dnes).....	14
4 Materiální vybavení	15
4.1 Pálka	15
4.1.1 Pálka a její vývoj	15
4.1.2 Charakteristika současné pálky - I. dřevo	16
4.1.3 Charakteristika současné pálky - II. Potahy	18
4.1.3.1 Potahy s houbovým podkladem	18
4.1.3.2 Potahy bez houbového podkladu	19
4.1.3.3 Charakteristika a srovnání jednotlivých typů potahů obecně podle jejich vlastností	20
4.1.3.4 Jak si vybrat dřvo a potahy	22
4.2 Míček	25
4.2.1 Rotace míčku	26
4.3 Stůl	28
4.4 Síťka	28
4.5 Oblečení	29
5 Herní styl	30
5.1 Vývoj herního stylu	31
5.2 Dělení herních stylů	32
5.2.1 Rozdělení úderů	34
5.2.1.1 Podání	35
5.2.1.2 Základní údery	37
5.2.1.3 Útočné údery (lift, flip, topspin, drajv, smeč).....	38
5.2.1.4 Obranné údery	45
5.2.1.5 Protiútočné údery	47
5.2.1.6 Zkrácené údery	49
6 Příklady hráčů stolního tenisu představující různý herní styl	51
7 Tabulkové porovnání herního materiálu hráčů Jihočeského kraje	58
8 Závěr	64
9 SEZNAM LITERATURY	65

1 Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala problematiku stolního tenisu. Je to sportovní odvětví, ke kterému mám velice blízký vztah. Závodně hraji stolní tenis od dětství, v žákovských a dorosteneckých kategoriích jsem patřila mezi nejlepší jihočeské hráčky. V roce 1997 jsem zvítězila na krajských přeborech mladších žákyň a jako jediná reprezentovala Jihočeský kraj na Mistrovství republiky v Liberci. Asi největšího úspěchu jsem dosáhla získáním stříbrné medaile na Mistrovství republiky Asociace školních sportovních družstev v Hodoníně v roce 2000. V současné době hraji za družstvo Jiskra Bechyně Jihočeskou divizi žen.

Ke stolnímu tenisu mě podobně jako starší sestru přivedl otec, který patřil v mládežnických kategoriích v 70. letech mezi československou špičku, později hrál 2. ligu za Škodu České Budějovice a ještě dnes hraje za Jiskru Bechyně divizi mužů. Měla jsem tedy možnost využívat jeho zkušeností při učení a tréninku základních úderů. Také jsem postupně pronikala do tajů stolnětenisové alchymie různých typů potahů pálek, jejich lepení a souvislostí s herními styly a taktikou hry, která se od různých druhů materiálu postupně odvíjela.

Stolní tenis patří mezi sporty s největšími rozdíly mezi amatérským a soutěžním způsobem hry. A to nejen v oblasti těch nejvyšších sfér, tedy mezinárodní nebo špičkové domácí úrovně, kde se tato skutečnost samozřejmě předpokládá, ale i v těch soutěžích nejnižších, jakými jsou různé stupně regionálních přeborů. Všude tam jsou hráči, kteří využívají moderních materiálů, různých druhů dřev a potahů, proti nimž nezasvěcený laik nemá žádnou šanci.

Vzhledem ke snahám o větší popularizaci a komercializaci stolního tenisu v posledním desetiletí pak vývoj nových materiálů začal být až kontraproduktivní. Tyto snahy se projevovaly v posledních letech například větším zařazením turnajů a zápasů na obrazovky televize, což samozřejmě přineslo tlak na vyšší dramatičnost zápasů, ale současně větší přehlednost hry pro širokou laickou veřejnost. Výsledkem byly revoluční změny pravidel (sety hrané do 11 bodů, střídání podání po dvou bodech, zvětšení průměru míčků, nutnost barevného odlišení potahů atd.). Patří sem také neustálé průběžné korigování povolených potahů hlavně v oblasti vývoje tzv. trávy a dále i zpřísnění pravidla pro nadhazování podání, aby divák mohl jak na televizní obrazovce, tak i přímo ve velkých sportovních halách sledovat napínavé souboje plné dlouhých výměn, technických úderů i prudkých smečů. Aby o výsledku hry nerozhodoval pro

soupeře (a diváka) pouze neznámý materiál, či faleš skrytého nadhozu při podání, ale především to, co by mělo být základem stolního tenisu : rychlost, postřeh, chytrost a fyzická příprava hráčů.

Již zmíněná komercializace samozřejmě tento sport značně zasáhla. Veliké množství světových firem se přetahuje o stolnětenisový trh, který je téměř nenasytný. Soustavné opotřebovávání potahů, míčků, neustálý vývoj nových typů stolů, dřev na pátku, dokonce i móda v oblasti sportovního oblečení a obutí přináší úspěšným firmám obrovské zisky. Přesto zůstává stolní tenis i pro začátečníky poměrně finančně dostupným sportem. Větším problémem se v poslední době stávají herny na stolní tenis. Jen málokterý oddíl v České republice si může finančně dovolit hernu se stále postavenými stoly. Ovšem největším problémem současného stolního tenisu je nedostatek kvalitních a obětavých trenérů a funkcionářů. Jakožto tzv. malý sport nemá stolní tenis příliš zdrojů na jejich zaplacení, a tak většina všední mravenčí práce spočívá na nadšencích většinou z řad rodičů.

Stolní tenis přitom patří mezi nejnáročnější sporty na zvládnutí techniky úderů v součinnosti s rychlostí a fyzickou kondicí. V oblasti vrcholového sportu to znamená mnohdy neuvěřitelné časové i fyzické objemy tréninkové přípravy špičkových hráčů. Na druhou stranu je to sport, který se dá na solidní úrovni hrát do vysokého věku, což dokazují stále populárnější turnaje veteránů, které vedle své společenské funkce přináší často výborné sportovní výkony.

Moje práce při konkrétním rozboru vývoje materiálu v návaznosti na rozvoj různých herních stylů vychází ze situace v jižních Čechách, které až na výjimky patří ke sportovně nejchudším krajům v České republice. Nejinak je tomu i ve stolním tenisu, kde můžeme tradičním českým baštám (Praha, severní Morava) jen závidět. V současnosti najdeme v jižních Čechách jen 2 stálé herny odpovídajících parametrů (Orel České Budějovice a Prachatice). Pouze jediné jihočeské družstvo mužů (Prachatice) působí v 2. lize, v soutěži žen tuto soutěž žádný jihočeský oddíl současnosti není schopen udržet déle než rok a v celém kraji působí pouze 6 družstev žen. Podobně špatná je situace v oblasti mládeže. Krajské soutěže mají nízkou úroveň, chybí tréninková centra s kvalitními trenéry, ale hlavně prostředky na fungování těchto středisek. Talentovaní jednotlivci se tak příliš brzy dostávají na rozcestí své další kariéry. Buď musí v raném věku volit přestup do jiných mimokrajských oddílů se všemi negativními prvky tohoto kroku (odchod od rodiny, vytržení ze školního kolektivu atd.),

nebo se smířit se zpomalením či dokonce zastavením herního růstu. Ale to už by bylo téma na jinou práci.

2 Metodologie

2.1 Cíl a úkoly práce

Cílem mé práce je zachytit vývoj herního materiálu od vzniku stolního tenisu po současnost. Zaměřuji se na popis dřeva a potahů pálky a v souvislosti s jejich vývojem popisuji vývoj herního stylu. Úkolem bylo rozebrat a charakterizovat herní materiál a jednotlivé herní styly v různých časových etapách a vystihnout jejich vývojové změny.

2.2 Metody práce

Termín metoda pochází z řeckého slova *methodos*, což v překladu znamená „cesta za něčím“, nebo nějaký „postup“. Metodu práce lze charakterizovat tedy jako záměrný postup či cestu k dosažení určitého cíle, kdy se něco pozná nebo vyřeší. Obvykle metoda zahrnuje celý komplex různých poznávacích postupů a praktických operací, které směřují k získání poznatků. V pedagogice termín vědecká metoda znamená „systém základních postupů a způsobů výzkumu odpovídajících předmětu a úkolům pedagogické vědy.“¹

Při vytváření vědecké práce se setkáváme s různými druhy metod. Záleží na tom, na jakém typu vědecké práce pracujeme. Zda se jedná o práci výzkumnou, kdy si stanovíme na začátku nějakou hypotézu a cílem je ji potvrdit či vyvrátit, zda se jedná o práci čistě praktickou nebo zda je ryze teoretické povahy.

Struktura mé práce na téma „Historický vývoj herního stylu v souvislosti s vývojem herního materiálu“ je teoretické povahy. Nejčastějšími metodami, které jsem při zpracování tohoto tématu používala, byly metody teoretické a historické metody. Mezi teoretické metody obecně patří analýza, syntéza, indukce, dedukce. Vlastní získávání informací a faktů na dané téma bylo prováděno metodou obsahové analýzy primárních podkladů. Získané podklady jsem rozložila na jednotlivé části, vyhledala a poznamenala si každou zmínku, jež se týkala mého tématu, rozebrala jsem jednotlivé

¹ Skalková at al. (1983). Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu. Praha: SPN, s. 21.

informace a po té je opětovně spojovala do smysluplného celku. Opětovné spojení jednotlivostí v celek se nazývá syntéza.

Jelikož jsem se snažila postihnout vývoj na dané téma od historie po současnost, čerpala jsem údaje z archivních záznamů, z kronik oddílů a často sekundárních pramenů, jako jsou novinové zprávy. Přímo metodou jsem získala informace, které byly v těchto pramenech přímo a jednoznačně obsaženy. Sledovala jsem události tak, jak po sobě následovaly s paralelním průběhem historického procesu. Tato metoda se nazývá metoda progresivní s diachronním přístupem. Dále při porovnání jednotlivých vývojových období jsem postupovala metodou historicko – srovnávací (komparativní). Mnohdy jsem využila vlastních zkušeností, postřehů a poznatků ze světa stolního tenisu, kterých jsem nabyla při své již víc jak desetileté závodní kariéře. V závěru jsem se pomocí biografické metody pokusila charakterizovat jednotlivá období a styly hry prostřednictvím poznatků o životě a úspěších jednotlivých hráčů.

2.3 Rozbor literatury a přehled dosavadních poznatků o tématu

Podobně jako celý stolní tenis zůstává ve stínu jiných, mnohem rozšířenějších a populárnějších sportů (kopaná, košíková, tenis atd.), také odborné publikace zabývající se vývojem tohoto sportovního odvětví v naší zemi jsou kvantitativně i kvalitativně velice chudé. Situace se začíná postupně zlepšovat v posledních pěti letech, kdy vychází (v roce 2005) nejrozsáhlejší publikace mapující 80 let od vzniku stolního tenisu v Československu (V.Slobodzian : 80 let československého stolního tenisu), na které se kromě uvedeného autora podíleli i další odborníci, trenéři, funkcionáři a pamětníci minulých let. Změny ve vývoji materiálu, a tím i nové pohledy na styl a taktiku hry, přinášejí neustále nové nároky na metodiku tréninkového procesu, které se složitě aktualizují do odborné literatury. Významnou roli v této oblasti hraje v poslední době časopis Stolní tenis, v němž se kromě aktuálních informací o výsledcích ze stolnětenisových soutěží všech typů a věkových kategorií pravidelně objevují odborné statě a rozborů předních trenérů a metodiků.

3 Vývojová období herního materiálu a stylu hry

Po obrovském rozmachu pingpongu na konci 19. století docházelo ke ztrátě popularity a postupnému úpadku tohoto oblíbeného sportu. Jelikož atraktivita sportovního odvětví i výkonnost jedince se vždy odvíjí od kvality materiálního vybavení a herních podmínek, i ve stolním tenisu nedocházelo k dalšímu rozvoji bez pokroků ve vývoji pálky (tj. dřeva, potahů) a míčku. „Technika stolního tenisu zůstávala na stejné úrovni, každý jednotlivec, který měl dobrý zrak, aby mohl dřevěnou pálkou pinkat celuloidový míček přes síť, dosáhl nejvyšší možné úrovně. S náčiním, které se tehdy používalo, nebylo možno zlepšit kontrolu úderů.“²

Demetrovič ve své knize „Stolný tenis“ z roku 1984 rozděluje vývoj stolního tenisu do 5 období:

- 1) Období dřevěné rakety**
- 2) Období rakety s gumou**
- 3) Období rakety s houbou**
- 4) Období sendvičové rakety**
- 5) Období účinných druhů raket**

3.1 Období dřevěné rakety (1884 – 1926)

První zmínky o stolním tenisu sahají do roku 1881, kdy se jako pálky používala víka od krabic na doutníky, míček se vyrobil z korkové zátky od vína a pinkalo se přes řadu knih, která nahrazovala síťku. V této době byl stolní tenis jen jakýmsi hraním, kterým si hráči lawn tenisu krátili chvíle v zimním období, kdy venkovní antukové a travnaté kurty nebyly uzpůsobeny hře. Až inženýr James Gibb dal stolnímu tenisu charakter závodního sportu. Místo řady knih začal používat jako síťku strunu a ohraničil hru počítáním do 21 bodů. Jeho největší zásluhou je zavedení celuloidového míčku, který roku 1890 přivezl do Anglie z obchodní cesty po Americe. Tento míček, nalezený mezi dětskými hračkami, se záhy ukázal jako nejvhodnější pro vznikající sport a hrálo se s ním hned první mistrovství Londýna. Do této doby se kromě korkového míčku

² Slobodzian, V. (2005). 80 let československého stolního tenisu. Praha: Spozia, s.147.

používal gumový míček různé velikosti, ale Gibbův celuloidový míček byl největším přínosem pro stolní tenis, což dokazuje jeho používání dodnes.

První používané dřevěné rakety připomínaly rakety tenisové, které si hráči nechali potáhnout pergamenem, tzv. Banjo rakety. Od tvrdé a dřevěné pálky se míček hlučně odrazil a nebylo možné ho příliš usměrňovat. Roku 1902 přišel Angličan E. C. Goode s dalším krokem ve stupni vývoje rakety, jenž se ale ukázal progresivní pro další vývoj hry až o 20 let později. Good se nechal inspirovat podobou pryžové podložky u bankovní přepážky a svou raketu nechal potáhnout vroubkovanou gumou. Jeho objevu se v té době nedostalo uznání. Pro konzervativní zastánce dřevěné rakety to byla velká změna, která znamenala i změnu provedení úderů a stylu hry, a tak s odůvodněním, že tento potah kazí hru, žádali zákaz používání gumového potahu.

3.2 Období rakety s gumou (1927 – 1951)

“ Po MS v Londýně však vroubkovaná guma vyhrála na celé čáře a měla zásluhu na vzniku širokého úderového rejstříku spodních a horních rotací.“³ Guma umožňovala udělovat rotace míčku, přispěla k rozvoji herního stylu, přinesla nové možnosti v úderové technice, byla jakýmsi přiblížením se k pozdějšímu japonskému topspinu. Vytahované údery, liftované forhendy, celá řada drajvů, čopy a jiné údery, při kterých se hráči snažili využít rotaci míčku, vyžadovaly daleko větší fyzické úsilí. Hra se stávala pestřejší, náročnější a dynamičtější. Tón technice udávali především Maďaři a Angličané. Herní styl již nebyl jednotvárný, díky širší škále úderů se začal různit u jednotlivých hráčů. Projevovala se také fyzická vybavenost hráčů. Někteří hráči si libovali v pomalejší obranné hře, jiní se stali rychlými útočníky a někteří přinesli do hry kombinaci obrany s útočnými údery. Typickým představitelem technického hráče s gumovou raketou byl Maďar FÉRENC SIDÓ.

Ve 30. letech výrazně převládal obranný styl hry, kdy hráči vyčkávali na chybu soupeře. Hra se tak stávala dlouhá a nezábavná. Tomu zabránila a nasměrovala hru dalšímu vývoji úprava pravidel v roce 1937. Nejen že došlo ke snížení sítě téměř o 2 cm, ale zavedl se časový limit na 20 minut, který urychlil hru a nutil hráče do útočnějšího pojetí hry. Tyto změny pravidel umožnily nástup útočné techniky. V této době zářil nejvíce československý hráč Bohumil VÁŇA, který stál 10 let v čele světového

³ Slobodzian, V. (2005). 80 let československého stolního tenisu. Praha: Spozia, s.147.

stolního tenisu a svou dynamickou hrou byl považován za předchůdce japonského útoku. Toto období se stalo nejúspěšnějším v historii československého stolního tenisu.

3.3 Období rakety s houbou, tzv. „japonské období“ (1952- 1959)

50.léta se stala díky nástupu houby revolucí ve stolním tenisu. Japonci představili na MS 1952 v Bombaji nový silný měkký potah, čímž překvapili a zaskočili zbytek světa tak, že dosud neznámý Japonec Hirodži Satoh se stal mistrem světa bez jediné porážky. Nejvíce hráče překvapilo, že náraz míčku na pátku nebyl vůbec slyšet. Míčky se odrážely rychle a s velkou rotací a i výborní světoví hráči se těžko bránili takovými úderům. Jako každá novinka, tak i houba měla své příznivce i odpůrce. Odpůrci se dožadovali zákazu tohoto materiálu, ale naštěstí pro další vývoj stolního tenisu se podařilo příznivcům na kongresu světové federace ITTF přehlasovat odpůrce, a houba se tak stala regulérním potahem až do roku 1959.

Stolní tenis se začal rychle šířit po celém světě. Ve hře se používaly dva odlišné styly hry charakterizované evropským a asijským držením (viz. herní styl). Stolní tenis se stává sportovní hrou náročnou na pohyb a tělesnou přípravu. Houba umožňovala drajvy z velké vzdálenosti, lobované údery, rychlé halfvoleje aj. Celkově obohatila stolní tenis o nové údery, hra se stala pestřejší, rozmanitější a pro oko diváka zajímavější.

3.4 Období sendvičové rakety (1959 – 1969)

V březnu roku 1959 na kongresu ITTF v Dortmundu byla houba zakázána, ale byla schválena tzv. standardizace pátky, která umožňovala hru s houbovým potahem v kombinaci s gumou vroubky dovnitř čili „soft“ nebo vroubky ven čili „sendvič“. Tento další významný pokrok ve vývoji herního materiálu samozřejmě ovlivnil i celkový styl hry. Nové druhy potahů dovolovaly uplatňovat nové prvky v úderové technice jako topspin, kontratopspin, asijskou lobovanou obranu, podání s útočnými rotacemi, rychlé útočné údery s krátkým švihem.

Od této chvíle získal stolní tenis charakter atletické výbušnosti s převahou útočného herního stylu. Stolní tenis přidal na atraktivnosti a vznikalo stále více firem zabývajících se materiálem pro tento sport. Vyráběly se softové potahy s vysokou

točivostí a rychlostí jako např. Sriver, Mark V a firma Stiga dodávala pružná dřeva udávající míčkům rychlost.

3.5 Období účinných druhů raket (1970 – dnes)

Toto období znamená pro stolní tenis další velký rozmach. Ve výrobě nových vysoce účinných druhů raket a potahů dominují Japonci a Švédové. Stolní tenis se stává světově oblíbeným sportem na vysoké úrovni, což dokazují i výsledky z MS a ME v tomto období. Charakteristickým úderem tohoto období je topspin hraný z obou stran hráčského prostoru. S rozvojem útočných úderů samozřejmě souvisí i zdokonalování obrany. V 70. letech se proto výroba zaměřila také na výrobu kvalitních obranných potahů. Rakouský výrobce Toni Hold přišel s novinkou, která zpomaluje útočnou tvrdou hru a „ničí rotace“, tzv. antitopspin. Po té začaly dodávat antitopspin na trh i jiné firmy a dodnes je tento potah účinnou zbraní proti nejrychlejším útočníkům. Pravidla ještě povolovala stejnou barvu potahu na obou stranách pátky, a tak bylo těžké rozeznat, jakým druhem potahu hráč úder odehrál, zda jde o rotaci či o náraz. Obzvláště Číňané vyráběli potahy se zvláštními druhy rotací a využívali stejné barvy potahů a kombinovali útočné potahy s obrannými, např. soft s antitopspinem. Soupeři tak jen těžko dokázali odhadnout, zda jde o rotaci či náraz.

Náš návrh na kongresu roku 1979 na barevné odlišení potahů nebyl přijat, a tak docházelo k destrukci stolního tenisu, když i: „ Technicky nejvyspělejší hráči kazí lehké míčky, když nepoznají, kterou stranou „materiálový“ soupeř zahrál a nepochopitelných chyb se dopouštějí i sami hráči s kombinací potahů, když se zmýlí v použití potahu. Stolní tenis se stává spíše žonglérstvím při otáčení pátky. Hra ztrácí líbivost a stává se pro diváka nesrozumitelná a divák ztrácí o stolní tenis zájem.“⁴

Podání se stalo obrovsky důležitým úderem. Už neznamenovalo jen uvedení do hry, ale dobré podání bylo účinnou zbraní, zvláště dokud nebylo definitivně zakázáno zakrývání míčku rukou či tělem.

⁴ Slobodzian, V. (2005). 80 let československého stolního tenisu. Praha: Spozia, s.148.

4 Materiální vybavení

Materiál patří v každém sportu k důležitým aspektům ovlivňujícím kvalitu hry. Mezi materiální vybavení ve stolním tenisu patří pálka tj. potahy a dřevo, míček, stůl, ale samozřejmě i oblečení, obuv a herní prostředí má vliv na průběh hry. Pro pouhé pozorovatele, kteří nerozumí technice stolního tenisu, je vývoj herního prostředí a oblečení asi nejmarkantnější změnou v celém vývoji stolního tenisu. Také do tohoto sportovního odvětví zasáhla móda, která přidává na atraktivnosti sportu, a přitahuje tak větší množství diváků a fanoušků tohoto sportu, zvláště od té doby, co je stolnímu tenisu věnováno více prostoru v televizních přenosech. Veřejnost je tak dnes více informovaná o nemalých úspěších našich reprezentantů a lépe seznámena s touto hrou.

4.1 Pálka

Pálka pro stolní tenis je dána pravidly stolního tenisu. Je složena z rukojeti a vlastní hrací plochy, na kterou jsou z obou stran nalepovány potahy. V dnešní době si hráči mohou vybrat z velkého množství potahů a dřev schválených mezinárodní federací ITTF. Pálka může mít jakoukoliv velikost, tvar i hmotnost. Podklad páčky musí být neohebný a plochý. Nejméně 85% tloušťky podkladu páčky musí být z přírodního dřeva. Vrstva vlepená uvnitř podkladu páčky může být zpevněna různým vláknitým materiálem, např. uhlíkovými vlákny, skelnými vlákny nebo lisovaným papírem, nesmí však být silnější než 7,5% celkové tloušťky podkladu. Potahový materiál musí pokrývat celý podklad páčky až po okraje a nesmí je přesahovat.

4.1.1 Pálka a její vývoj

Pálka pro stolní tenis prošla dlouhým vývojem. V prvopočátcích této hry se hrálo různými prkénky a vším, čím šlo „pinkat“ do míčku, např. víkem od krabice. První rakety se dokonce vyráběly z pergamenu a měly dlouhou slabou rukojeť. Připomínaly tak spíše plácačku na mouchy. Později se už používaly dřevěné rakety vypadající spíše jako zmenšené tenisové rakety. Postupným vývojem získávala pálka charakteristický tvar a v 70. letech se již používala karbonová dřeva na výrobu pálek.

Pálka ve stolním tenisu znamená dřevo a potahy na něm nalepené. Nejen dřevo, ale i potahy si prošly dlouhým vývojem přes gumové potahy, potahy s houbou až po softové potahy, které dnes ovládají evropský stolní tenis. Obě tyto části jsou charakteristické svými vlastnostmi a musí být v souladu s herním stylem hráče.

V dnešní době existuje mnoho firem zabývajících se výrobou dřeva a potahů. Mezi nejvýznamnější patří firmy: Stiga, Donic, Joola, Nittaku, Andro a Butterfly.

Firma Stiga patří v současnosti k předním výrobcům pálek pro stolní tenis. Stiga se zároveň stala partnerem České asociace stolního tenisu a značkou, jež bude hlavním dodavatelem českých reprezentačních družstev do roku 2011.

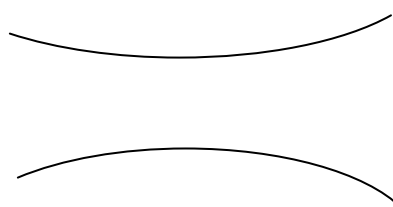
4.1.2 Charakteristika současné páčky - I. dřevo

Základními vlastnostmi, jimiž se od sebe jednotlivá dřeva liší, jsou rychlost, kontrola a pružnost. Jednotlivé firmy uvádějí na trh celou řadu dřev odstupňovaných podle těchto základních komponentů a přicházejí neustále s novými technologiemi výroby dřeva. Do dřeva jsou přidávány speciální látky, které zvyšují citlivost míčku na páčku, odolnost proti nárazům a celkovou trvanlivost, aby se nevytrhávaly dýhy při sundávání potahů. Současná páčka se skládá z několika vrstev dřevěné dýhy, mezi tyto vrstvy se často vkládají karbonové vložky. Karbon dodává dřevu rychlost a přispívá útočné hře, ale bohužel je takové prkno také těžší a tvrdší. Vědci zjistili, že přidáním karbonu a kevlaru mezi dýhy dřeva vznikne unikátní kombinace rychlosti a citlivosti. Díky kevlaru je prkno rychlé a zároveň velmi lehké a elastické. Je vhodné pro blokaře, zajišťuje perfektní kontrolu míčku. Dalším prvkem, který zvyšuje rychlost prkna, je titan. Kombinace titanu s vybranými vrstvami dřeva vytváří extrémně rychlé prkno pro nekompromisní útočníky.

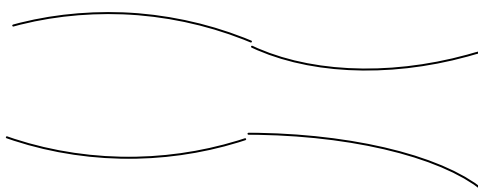
Nesmíme opomíjet, že součástí prkna je také držátko. Tvar a složení držátka je dalším důležitým kritériem výběru páčky.

Dle tvaru rozlišujeme držátka:

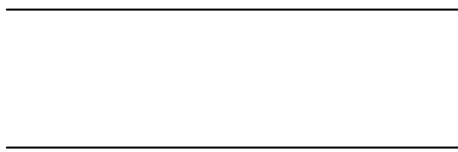
➤ konkávní

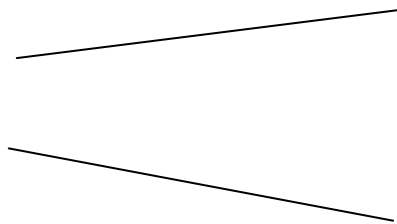
➤ anatomická

➤ rovná

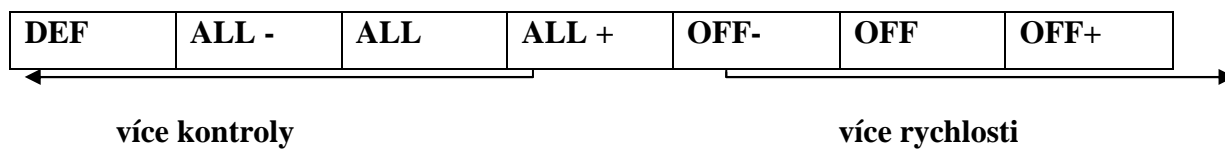
➤ držátka pro tužkové držení (penholder).

(katalog firmy STEN marketing: Vše na stolní tenis 2008/09)

Při výběru dřeva je důležité všítat si označení, které bývá často už v názvu a které udává stupeň rychlosti a kontroly prkna.

Stupnice kontroly a rychlosti

4.1.3 Charakteristika současné pátky - II. Potahy

Podle vrchní gumy potahů rozlišujeme potahy **softové**, **sendviče**, **trávy** a **anti-topspinové**. Houba potahů existuje v různých tloušťkách. Čím tlustší, tím rychlejší a tím ale také těžší jejich kontrola.

Klasické potahy mají tři rozdílné typy houby :

- **Soft** – měkké houby zlepšují kontrolu míčku při stejném spinu, ale zpomalují rychlost potahu
- **Medium** – standardní špičková houba. Vyvážený poměr mezi kontrolou, rychlostí a topspinovými vlastnostmi potahu
- **Hard** – tato houba řídí rychlost potahu na úkor kontroly

4.1.3.1 Potahy s houbovým podkladem

Softové potahy

Jedná se o potah s houbovým podkladem, vroubky směrem dovnitř a navrch potažen hladkou gumou. Pružnost vrchní gumy rozhoduje o citu pro hru a charakteru potahu. Podle charakteru vrchní gumy můžeme rozlišit potahy : lepkavé pružné, ofensivní, topspinové, kontrolní. Softové potahy se vyrábí v různých tloušťkách. Jejich maximální tloušťka je stanovena pravidly. Síla potahu je rozhodujícím faktorem pro rychlost úderu. V případě úderu softem tlačí špičky vroubků na houbu a ke kontaktu s míčkem dochází větší plochou. Styčná plocha s míčkem je na softu mnohem větší a tím je větší i rotace. Rotace míčku je závislá na přilnavosti potahu. Má-li potah vysoký koeficient tření, lze míčku udělit větší rotaci. Proto také závisí na čistotě potahu. Pouze softové potahy umožňují celý repertoár úderů moderního stolního tenisu. Od topspinu, čopu, přes tvrdou hru nad stolem, až po artistickou vysokou obranu.

Základními parametry při výběru potahu jsou hodnoty rychlosti, rotace, kontroly a síla houby.

Sendviče

Potahy s vrchní gumou s vroubky směrem ven a s podkladovou houbou. Rozlišují se podle délky vroubků a síly houby. Protože kontakt s míčkem obstarávají pouze

špičky vroubků, neuděluje sendvič míčku takovou rotaci jako soft. Proto nejsou tak citlivé na soupeřovu rotaci. Požívají se zvláště na backhandové straně, jsou ideální pro blokovou a kontrovou hru blízko u stolu.

Tráva

Tráva je vroubkovaný potah s dlouhými vroubkami směrem ven. Vroubky jsou většinou směrem ke konci zeslabené. Jsou ideální pro přijímání míčků s rotací. Jestliže se trávou vrátí topspinový úder s velkou rotací, zachová si míček původní rotaci a útočníkovi se vrátí silný čop. Čopový úder těchto potahů je tedy závislý na síle a rychlosti soupeřova topspinu. Tento potah je pomalý, je užíván hráči obranného stylu. Všeobecně se doporučuje trávu kombinovat se softovým potahem a dát tak hře střídavé variace.

Antitopspinové potahy

Tyto potahy jsou na první pohled od softových potahů k nerozeznání. Ač se jedná o obranný potah jako tráva či sendvič, je tento potah hladký bez vroubků na povrchu. „Softová konstrukce“ při kontaktu s míčkem ale téměř nevytváří tření, tudíž jsou tyto potahy takřka imunní proti topspinu a čopu. Antitopspin má při provedení obranných úderů velkou kontrolu. Nevýhodou je, že tyto potahy nemají téměř žádný odskok. Z tohoto důvodu se lepší nejčastěji v kombinaci se softovým pružným potahem na druhé straně pátky.

4.1.3.2 Potahy bez houbového podkladu

Vroubkovaná guma

Tento potah je bez houbového podkladu s vroubkami směrem ven. Není tedy tak pružný a měkký jako potahy s houbou. Potah umožňuje perfektní kontrolu míčku, ale rychlost a zátaž jsou pro něj velkou neznámou. S tímto potahem hraje dnes velmi málo registrovaných hráčů.

Lepení potahů

Vývoj stolního tenisu spěje nezadržitelně dál, neustále si vymýšlí nové „zlepšováky“, které by urychlily hru, zvětšily rotaci míčku, zvýšily pružnost potahů a

odlehčily dřevěnou pátku. Fenomémem se stalo tzv. rychlé lepení, které umožňuje využít v určitém časovém úseku maximální hodnoty pro rychlost a točivost míčku. Na turnajích se vyhrazovali speciální místnosti pro přelepování potahů. Hráči předních míst žebříčku v hlavní soutěži dokonce po odehraném zápase strhávali potahy a opět nalepili. Mezinárodní federace zakázala vyrábět neekologická lepidla s toluenem a používali se lepidla ředitelná vodou. Od 1. srpna 2008 vstoupil v platnost zákaz přelepování potahů.

4.1.3.3 Charakteristika a srovnání jednotlivých typů potahů obecně podle jejich vlastností

(hodnotíme dle stupnice 0 – 10, pro lepší porovnání uvádím příklady potahů vyráběných stejnou firmou)

Tab. č.1 Softy (DONIC)

vlastnost	tloušťka houby [mm]	kontrola	rychlost	zásah
Topspinový pružný	1,8 - 2	5	10	10
Dobrá kontrola	1,8	9	4	6
Univerzální	1,5 - 2	9	6	10

Z tabulky vyplývá, že čím silnější houba potahu, tím je rychlost větší, ale na úkor kontroly. Zejména pro začínající hráče je důležitější co největší kontrola, takovéto potahy jsou pak mnohem pomalejší.

Tab. č.2: Sendviče (DONIC)

tloušťka houby [mm]	kontrola	rychlost	rušící efekt
1,8	8	6	5
1,8-2	5	9	6

Tento potah má houbu stejně silnou jako předešlý soft. Že se jedná o obranný potah nám ukazují hodnoty kontroly, rychlosti a především hodnota rušícího efektu, s kterou jsme se u softu nesetkali. Udává stupeň kvality vrácení rotace přijímané od soupeře.

Tab. č.3 Trávy (DONIC)

tloušťka houby [mm]	kontrola	rychlost	zásah	rušící efekt
0,5 - 1	7	3	2 -9	9
1,2	7	3	2 -9	8

Tloušťka houby tohoto potahu je minimální, jedná se o pomalý obranný potah, s kterým dle hodnoty zásahu se dá i zaútočit. Útočný úder trávou je ale technicky velmi náročný. Hodnoty rušícího efektu jsou vyšší než u sendviče, závisí na síle soupeřova útočného úderu.

Tab. č.4 Antitopspiny (DONIC)

tloušťka houby [mm]	kontrola	rychlost	zásah
1,5 -2	10	2	3

Zajímavostí (jak vidíme v tabulce) je, že houbu je dostatečně silná jako u útočného potahu, rychlost je však minimální. Ze všech potahů se vyznačuje nejvyšší kontrolou. Žádná hodnota rušivého efektu, tímto potahem nelze míčku udělit větší rotaci.

Tab. č.5 Vroubkovaná guma

tloušťka houby [mm]	kontrola	rychlost
bez houby	10	2

S tímto potahem se na závodní úrovni již nesetkáme, bez rotovaných a s minimální rychlostí se dá tento potah využívat pouze při rekreačním „pinkání“.

4.1.3.4 Jak si vybrat dřevo a potahy

Základem úspěchu je, když si hráč rozumí se svou pálkou, která by měla odpovídat hernímu stylu hráče. Správně zvolit prkno a pátku není jednoduché a je to otázkou dlouholeté praxe a zkušenosti. Zpočátku je úkolem trenéra vybrat svým svěřencům typ pátky, ten se ale s postupným vývojem herního stylu mění. Zkušenější hráči se už samozřejmě orientují v parametrech jednotlivých potahů, prken, znají dobře svou hru, a dokáží si tak sami vybrat materiál. Na trhu se objevují neustále nové typy potahů různých značek, jednotlivé firmy se předhánějí svými novinkami, a tak výběr potahů a prkna z takového množství se stal vědou, při které se dá taktizovat a ovlivňovat výsledek hry.

Pro výběr potahů a dřeva je důležité, aby se hráč nejdříve pokusil definovat svůj herní styl. Podle toho, zda hraje spíše drajvy či topspiny, u stolu či dva metry za stolem, úder s vrchní nebo spodní rotací, se dá určit, který typ a jaká rychlost materiálu bude nejvhodnější.

Styly můžeme rozdělit do deseti kategorií:

1) Agresivní útočník

Hráč s tvrdými údery jak z forhandu, tak backhandu. Mezi hlavní údery patří topspiny a drajvy, kterými se snaží co nejrychleji zakončit. Tento hráč ukončuje výměnu často tvrdým závěrečným úderem.

2) Topspinář

Tento hráč používá převážně topspiny, lify nebo rotované obloučky, a to v každé situaci nebo pozici. Jeho hra je založena na postoji 1 až 2 metry za hranou stolu.

3) Blokař

Hráč jako zeď, všechno chytne, všechno sklopí. Navíc je schopen přesně a tvrdě ukončovat výměny, do kterých vás nutí, pohybuje se u stolu a míčky hraje brzy po dopadu. Je velmi těžké ho překvapit.

4) Klasický útočník

Typ hráče, který upřednostňuje hru ze střední vzdálenosti (2 -3 metry) za stolem, odkud zahrává své údery, což je kombinace topspinů a kontratopspinů. Často přechází i do obrany, a to jak lobované, tak klasické, kdy vrací míčky spodní rotací.

5) Útočník s materiálem

Tito hráči používají na backhandové straně jiný potah než klasický (sendvič, antitopspin, trávu). Hrají blízko stolu a snaží se co nejvíce o forhandové údery z každého postavení a backhandovou stranou znepříjemňují hru a nutí soupeře k chybám.

6) Univerzální hráč

Tento hráč je schopen jak útočit, tak bránit, umí se přizpůsobit hře a stylu soupeře. V jeho hře převládá jistota úderů, je schopen vrátit velké množství míčků a v mžiku přejít na útočný styl hry.

7) Útočící obranář

Jeho dominantním potahem je antitopspin či tráva na backhandové straně. Hraje blízko u stolu, většinou se snaží vracet jeden míček za druhým a vyčkává na chybu soupeře, kterou trestá buď forhandovým útokem nebo backhandovým úderem, který je nepříjemný, protože je zahrán materiálem.

8) Klasický obranář

Vyznačuje se hrou 3 – 4 metry za stolem, odkud vrací spodními údery jeden míček za druhým a rozdílnými potahy stěžuje soupeři odhad pro míček a nutí jej k chybám. Umí však i přejít do výpadového útoku, který soupeř většinou nečeká.

9) Nevyhraněný styl

Sem patří hráči, kteří nemají vyhraněný styl, nevědí, jaký styl je pro ně nejlepší. Takovým hráčům se doporučuje zkompletovat univerzální pátku, tj. dřevo i potahy allroundové. Časem při hře s touto pátkou zjistí, ke kterému stylu mají blíže.

10) Začátečník

Začátečníci nedokáží využít vlastnosti potahů a dřeva, hrají většinou bez rotovaných úderů, je zbytečné vybírat kvalitní drahou pátku. Doporučuje se zkompletovat levnější dřevo a potahy (i starší).

Někdy se používá obecnější typologie:

- Defenzivní - obranný styl
- Allround – univerzální styl
- Topspinový styl
- Agresivní – útočný styl

Tab. č.6 Příklady herních stylů a doporučené potahy a dřeva

HERNÍ STYL	DŘEVO	POTAHY
Agresivní útočník	Rychlé, karbonové OFF, OFF+	Útočné tvrdší, o maximální síle až 2,1 mm
Topspinář	Útočné OFF-, OFF	Útočné měkké, 2 mm
Blokař	OFF -	Středně tvrdé
Klasický útočník	ALL	Měkčí, 1,5 – 2mm
Útočník s materiálem	ALL -, ALL+	Backhand – sendvič, antitopspin, tráva
Univerzální hráč	ALL -, ALL +	Středně rychlé potahy
Útočící obranář	DEF, ALL	Backhand tráva, forhand útočný potah
Klasický obranář	DEF	Obranné, pomalé, měkké potahy – forhand, tráva - backhand

4.2 Míček

Míček pro stolní tenis musí být také určen pravidly. Významné změny v pravidlech, které se týkaly i míčku, byly provedeny roku 2000. Velikost míčku se zvětšila z původních 38 mm na 40 mm, čímž se poměrně snížila jeho rychlost a rotace. Předepsaná hmotnost míčku je 2,7 g. Míček je vyroben z celuloidu nebo z podobné plastické hmoty. Barva míčku je bílá nebo oranžová.

([http://cs.wikipedia.org/wiki/Mezinárodní federace stolního tenisu](http://cs.wikipedia.org/wiki/Mezinárodní_federace_stolního_tenisu))

V srpnu roku 1999 se na kongresu ITTF projednávala zásadní změna v pravidlech stolního tenisu – návrh na zvětšení celuloidového míčku o 2 milimetry. Argumentem pro větší míček byla skutečnost, že by docházelo k větším výměnám a pro diváka by byl tento sport mnohem přitažlivější. Tato změna byla podmíněna snahou prodloužit výměny zejména u útočného stylu hry. Změnu prosazovali především Číňané, proti byla většina evropských států a ke schválení chyběly čtyři hlasy. O rok později se tato novinka prosadila a platí dodnes.

(Zálewský, 1999, časopis Stolní tenis, s. 13)

Nejpoužívanější a nejoblíbenější míčky v České Republice jsou míčky Double Happiness. Podle kvality jsou míčky ještě rozlišeny počtem hvězdiček. Míčky s jednou hvězdičkou se používají většinou pro tréninkové účely. Jejich výhodou je přiměřená kvalita a cena. Míčky se dvěma hvězdičkami jsou méně k vidění, měly by být kvalitnější a s větší životností. Tři hvězdičky jsou již určeny pro vyšší soutěže, kdy je zapotřebí správný odskok a kulatost míčku. Vyznačují se tedy nejvyšší kvalitou.

a) míček od firmy Butterfly

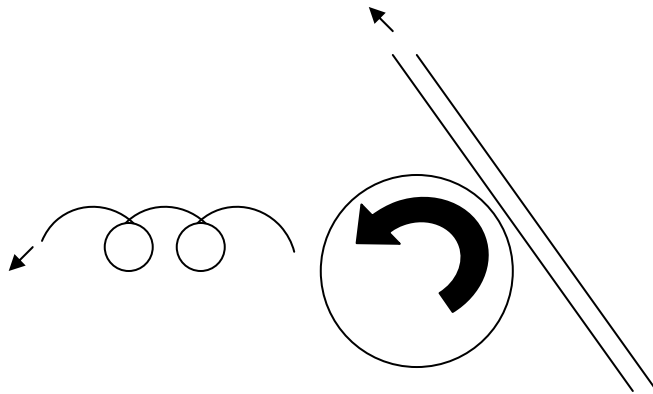
b) míček firmy Double Happiness

Obr. 1 Současná podoba míčků pro stolní tenis

4.2.1 Rotace míčku

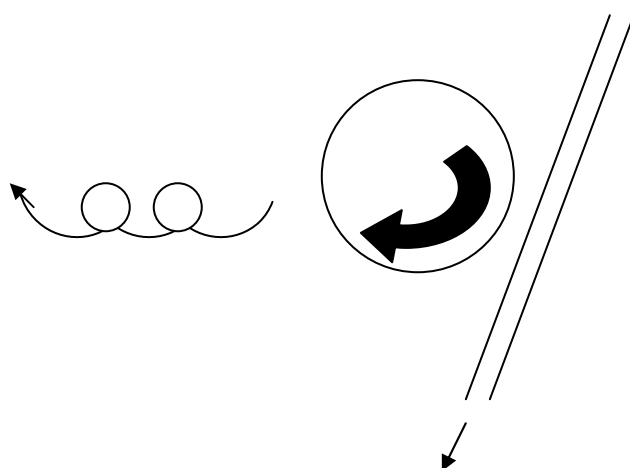
Rotace míčku při hře je vlastnost míčku, která závisí na schopnostech hráče a na kvalitě pálky, jež danou rotaci při styku s míčkem vytváří. V dnešním moderním topspinovém pojetí stolního tenisu, je kladen největší důraz na vytváření rotací a zároveň na účinné zpracování rotace přijaté od soupeře. Při úderech ve stolním tenisu se uděluje míčku vrchní, spodní a boční rotace. (Demetrovič, 1984, s.130-131)

- **Vrchní rotace** – udělena tehdy, když hráč uskuteční úder do balónku nad jeho středem, přičemž raketa se pohybuje zezdola nahoru a vpřed. Míček se v průběhu letu prudce odchýlí od své normální dráhy letu směrem dolů. Vrchní rotace je využívána při útočných topspinových úderech, kdy se pohybová energie úderu uskutečněná plnou silou a rychlostí letu míčku mění na vrchní rotaci. (Demetrovič, 1984, s.131)

Obr. 2 Vrchní rotace míčku

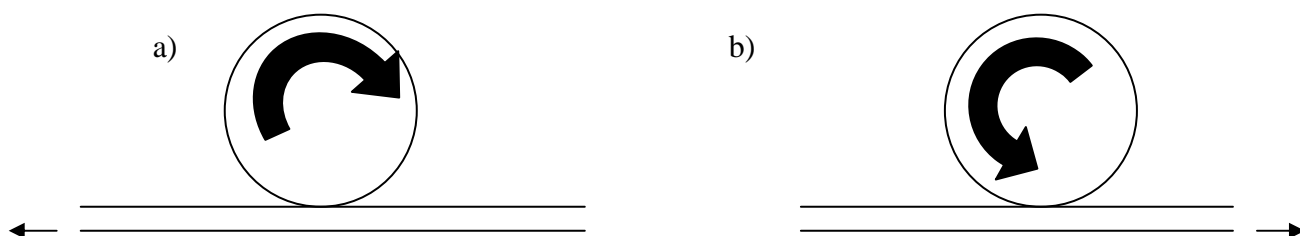
- **Spodní rotace** – udělena tehdy, když hráč zasáhne míček pod jeho středem, přičemž raketa se pohybuje seshora dolů. Míček tak dostane rotaci proti směru jeho pohybu směrem vzad. (Demetrovič, 1984, s.131)

Obr. 3 Spodní rotace míčku

- **Boční rotace** – míček se otáčí vertikálně kolem své osy, čímž způsobuje odklon své dráhy letu vpravo nebo vlevo.
 - a) Vpravo – udělena je tehdy, když hráč při vykonání úderu pohybuje svou raketou zprava doleva
 - b) Vlevo – udělena je tehdy, když hráč při vykonání úderu pohybuje raketou zleva doprava.

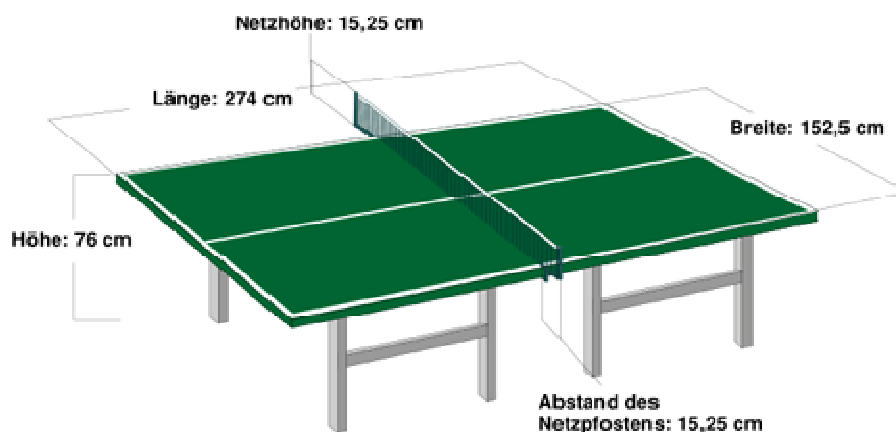
(Demetrovič, 1984, s.131-132)

Obr. 4 Boční rotace míčku

4.3 Stůl

Hrací plochou pro stolní tenis je povrch pingpongového stolu. Stůl má podle pravidel tvar obdélníku dlouhého 274 cm, širokého 152,5 cm a plocha stolu musí být vodorovná ve výši 76 cm nad podlahou. K hrací ploše patří i horní hrany stolu, nikoliv však boční stěny pod těmito hranami. Stůl může být vyroben z jakéhokoliv materiálu, ale plocha stolu musí být pružná, aby se míček puštěný z výše 30 cm odrazil alespoň do 23 cm. Hrací plocha má jednotnou barvu a je ohraničena bílými postranními a koncovými čarami širokými 2 cm. Plocha stolu je rozdělena na dvě poloviny svislou sítí, napnutou rovnoběžně s koncovými čarami. Pro čtyřhry je každá polovina stolu ještě rozdělena na polovinu bílou středovou čarou rovnoběžnou s postranními čarami.

Obr. 5 Stůl na stolní tenis (http://vitalityslezsko.cz/files/Image/stul_na_ping-pong.png)

4.4 Síťka

Síť patří ve sportu obecně k často používanému materiálu. Ať už se jedná o síť volejbalovou, tenisovou, nohejbalovou, badmintonovou či síťku pro stolní tenis, každá má své specifické parametry pevně stanovené pravidly, podle kterých se pak odvíjí celkový charakter hry. Společným úkolem ale je vždy překonání této sítě (síťky), která nás dělí od herního prostoru soupeře, a získání tak bodu v náš prospěch.

Síťka pro stolní tenis neměla zpočátku podobu opravdové proplétané sítě s oky. V době vzniku stolního tenisu si hráči pouze potřebovali něčím přehradit svůj herní prostor a používali k tomu např. řadu knih postavenou uprostřed stolu. Později se herní poloviny oddělovaly napnutou strunou. Až do roku 1937 byla stanovena výška síťky na $6\frac{3}{4}$ palce, poté se snížila o 2 cm na rozměr 15, 25 cm, který platí dodnes. Současná pravidla říkají, že oka síťky mají být dostatečně hustá, pevně pletená a páska ohraničující síťku nahoře napnutá, aby požadovaná výška byla stejná po celé délce síťky. Většinou je síťka barvy zelené stejně jako stůl.

4.5 Oblečení

Oblečení, jakožto sportovní úbor, beze sporu patří mezi materiální vybavení v každém sportu. V některých sportech plní oblečení spíše estetickou funkci, přidává na atraktivitě sportovního odvětví, v jiných sportech se výraznou měrou podílí přímo na sportovním výkonu.

Oblečení pro stolní tenis zpočátku vůbec nepřipomínalo sportovní úbor. Ženy užívaly každodenních šatů a muži svých žaketů. Není divu, že se stolní tenis ve svém začátku hrál ve všedním oblečení. Lidé považovali pingpong za společenskou hru, nikoliv za sport, který by vyžadoval více pohybu. Teprve později, stejně jako v tenise, se oblečení přizpůsobuje potřebám postupně se rozvíjejícího sportu a pohybu, jenž už tato hra ve značné míře vyžaduje. Muži oblékali dlouhé sportovní kalhoty, sportovní košile s rozhalenkou a k tomu sportovní boty. Tenis udával módu i ve stolním tenise. Ve stylu anglické elegantní módy se užívalo původně jednobarevné oblečení.

Co se týče barev, převládají v dnešní době pestré barvy jak v oblečení, tak i v obuvi. Ženy i muži hrají v krátkých sportovních kalhotách a v tričku různých barev. Tradičně bývalo respektováno pravidlo o neužívání barvy bílé, která by splývala s míčkem a mohla by tak rozptylovat soupeře, i toto tabu však v posledních letech oděvní firmy porušují, a na trhu se tak objevují i trika s převahou světlých odstínů. U mužů se drží v oblibě barva modrá, zelená nebo červená, ženy dnes rády experimentují i s módními odstíny oranžové nebo fialové. Šortky bývají převážně černé s barevným logem firmy.

I do tohoto odvětví zasáhla móda a textilní průmysl, který neustále přichází s novými sportovními materiály, které svými vlastnostmi zpříjemňují sportovci i několikahodinové působení za stolem. Jednotlivé firmy se předhánějí svými modely a nejen kvalita hry, ale i vzhled sportovce za stolem přináší hráči popularitu. Dříve se hráči ve většině případů objevovali v tradičních sportovních polokošilích s límečkem, které opět výrazně odkazovaly k příbuznosti s tenisem, dnes dávají často přednost spíše přiléhavým střihům.

O módě ve stolním tenisu se v poslední době hodně mluví v souvislosti se zvýšením atraktivity tohoto sportovního odvětví. Pod vlivem velkého tenisu, kde zejména dívky hrají mnohdy v šatech pestrobarevných připomínajících téměř šaty taneční, se mezi stolními tenistkami začaly také objevovat sukně a jiné doplňky, které ženy za stolem zkrášlují, což přispívá jistě ke zvýšení popularity sportu a k nalákání diváků k televizním obrazovkám.

5 Herní styl

Vývoj herního stylu jde ruku v ruce s vývojem herního materiálu.. Kdyby se vývoj rakety zastavil na pouhém dřevu potaženém gumou, těžko bychom mohli o nějakém vývoji herního stylu hovořit. Díky různým druhům materiálů se diferencovaly různé styly. Bez objevu houbového potahu bychom dnes jen těžko znali topspin a jiné rotované útočné údery. Příchod trávy nám zas přinesl více obrany. Jelikož se stolní tenis rozšířil po celém světě, je logické, že v různých zemích prošel různým vývojem.

Jednotliví hráči se od sebe liší různými pojetím hry. Někdo se více zaměřuje na techniku, na jistotu, někdo upřednostňuje riskantní hru „pro oko diváka“, jiní mají raději agresivní rychlou hru oproti pomalému trpělivému vyčkávání chyby soupeře. Každý hráč dává do svého stylu něco ze své osobnosti. Charakter, povaha, zkušenosti, věk, to vše se zde promítá.

5.1 Vývoj herního stylu⁵

Na počátku 20.století se hra stolního tenisu podobala spíše velkému tenisu. Nejen, že se počítalo tenisově do 6 gamů, ale i rakety byly spíše zmenšeniny raket tenisových, držely se na konci dlouhého držadla, hráči stáli daleko za stolem a jen tvrdě odpalovali míčky. Rok 1926 znamenal pro vývoj herního stylu důležitý zlom.

Byla založena ITTF, sjednotila se mezinárodní pravidla, skončila éra dřevěných pálek a vznikaly páčky potažené vroubkovanou gumou. S tím souvisel zánik primitivní techniky a hernímu stylu byl dán správný směr. U nás došlo k velkému rozmachu hry po úspěšném mistrovství světa v Praze roku 1932, kdy jsme sesadili překvapivě z trůnu dosud neporazitelné Maďary. Náš styl v této době byl vesměs defenzivní, čemuž napomáhaly také v té době vyráběné stoly. Vyráběly je truhláři na zakázku, měly různou kvalitu odskoku, byly pomalejší. Hra se stávala zdlouhavá, nekonečná, nudná. Tzv. „nekonečné pinkání“ vyvrcholilo na šampionátu roku 1936 v Praze, kde převládalo obranné pojetí hry a zápasy se musely často přerušovat v pozdních nočních hodinách a dohrávat až druhý den. Jediný hráč, který se nebál pomalých stolů, jehož krédem byl především rychlý útok, jímž nakonec došel až k vítězství v pánské dvouhře, byl Stanislav Kolář.

Po těchto nekonečných herních maratonech, kdy se spíše vyčkávalo na chybu soupeře, se zavedla hra na časový limit, poprvé praktikována roku 1938 na MS v Londýně. Hra se tak stávala rychlejší a útočnější. Toto pravidlo bylo změněno roku 1961 na počítání do 21 bodů a od té doby prošlo ještě více obměnami.

Dalším revolučním mezníkem pro vývoj hlavně útočného herního stylu byl příchod houby, houbových potahů. Díky sendvičovým a softovým potahům se hra stala útočnější, rychlejší, dynamičtější. Vznikaly nové údery a využívalo se více rotací míčku.

Největší změnu zaznamenal stolní tenis s objevem japonského topspinu, který dal hernímu stylu podobu útočné, atraktivní, moderní hry. Díky topspinu vznikaly různé protiúderové bránící se této falši. Vznikaly kontratospiny, čopy, bloky a jiné.

Definitivně tak odzvonilo statickému pomalému obrannému stylu, ale síla, rychlost a dynamika převzaly vládu. V tomto směru se ubírá vývoj stolního tenisu

⁵ Slobodzian, V. (2005). 80 let československého stolního tenisu. Praha: Spozia.

dodnes. Hra se neustále zostřuje, přitvrzuje, zdokonaluje, což samozřejmě souvisí s lepšími herními podmínkami a materiálem, umožňující moderní atraktivní hru.

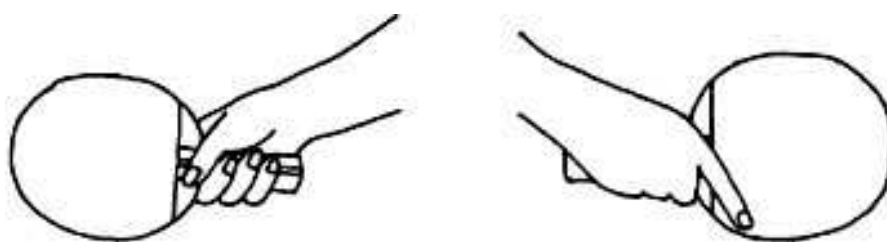
5.2 Dělení herních stylů

Z hlediska techniky ve stolním tenisu rozeznáváme dva základní způsoby hry – evropský a asijský. Tyto dva základní způsoby se od sebe liší držením rakety, a tím i stylem hry.

Evropský způsob – klasické držení

Tento styl se vyznačuje oboustranným držením rakety. Používá ho převážná většina evropských hráčů i někteří špičkoví asijské hráči. Toto držení umožňuje zahrát všechny druhy úderů, je ekonomičtější a zvyšuje efektivitu hry. Základní postavení hráče při tomto způsobu je při střední části okraje stolu, z větší části na backhandové straně, aby měl hráč více prostoru pro forhandové topspiny. Evropský způsob hry je všestrannější, umožňuje hru oboustrannou, útočnou, obrannou i topspinovou z různých míst herního prostoru. Klade se důraz na soustředěnost, pohotovost, rychlost a pohyblivost hráče za stolem.

(Demetrovič, 1984, s.129)

Obr. 6 Evropské držení (<http://www.ping-pong.xf.cz/drzeni1.jpg>)

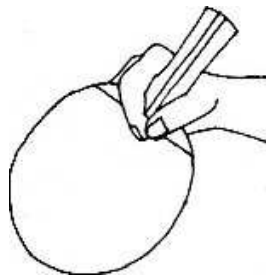
Při oboustranném držení rakety dlaň svírá držátko, kolem něhož jsou obtočeny malík, prsteník a prostředník. Ukazovák a palec spočívají na vlastní ploše rakety. Ideální je držet pátku při backhandu i forhandu stejně, ale někdy dochází

k přehmatávání a přesouvání ukazováku více na střed při forhandu, což pak činí potíže při rychlejších výměnách. Raketu držíme lehce s uvolněným zápěstím.

Asijský způsob – tužkové (penholderové) držení

Toto držení je typické pro Asiaty, odpovídá jejich přirozenému způsobu jídla pomocí hůlek. Z hlediska techniky má toto držení své výhody i nevýhody. Umožňuje dokonale zvládnout techniku forhandových útočných úderů, topspinů a dokonale rotovaných podání. Nevýhodou je, že backhandové útočné i obranné údery jsou při tomto držení slabinou. Asijský herní styl se neliší pouze v držení rakety, ale celkovým pohybovým projevem, útočným charakterem, nátlakovou hrou a pohyblivostí v celém herním prostoru.

(Demetrovič, 1984, s.129-130)

Obr. 7 Asijské držení (<http://www.ping-pong.xf.cz/drzeni2.jpg>)

Při tomto držení je držátko sevřeno mezi palcem a ukazovákem. Zbývající tři prsty se opírají o čepel pátky. Většinou se hraje jen jednou stranou pátky, dominantní stranou je forhandová. Tento styl vyžaduje vysokou pohyblivost nohou při přesunu se forhandem do backhandové strany. Výjimečně se hraje oběma stranami, při backhandu dochází ale k nepřirozenému překroucení předloktí.

Obecně dělíme hráče ve stolním tenisu na útočníky a obránáře (viz. podrobněji jsou jednotlivé styly rozepsány v kapitole Výběr herního materiálu). Pro tyto základní kategorie jsou charakteristické jednotlivé typy úderů. Dále na první pohled rozeznáme

zda se jedná o obránáře či útočníka podle pohybu hráče za stolem a rychlosti hry. Dalším aspektem, kterým se od sebe útočníci a obráněři liší, je herní materiál. Ti, co rozumí stolnímu tenisu, rozeznají ať už podle zvuku odrazu míčku od rakety, nebo vizuálně podle dráhy letu míčku, zda má hráč na raketě obranný potah např. trávu (viz. herní materiál) nebo potah útočný. Právem každého hráče před zápasem je prohlédnout si pátku soupeře, ujistit se, proti jakému stylu bude hrát, a zvolit si tak vlastní strategii hry, která se proti jednotlivým stylům bude samozřejmě lišit.

5.2.1 Rozdělení úderů

Nejzákladnější dělení :

1. údery hrané zprava – **forhand**
2. údery hrané zleva – **backhand**

Podle techniky provedení úderů dále tyto dvě skupiny můžeme rozdělit na:

- a) podání
- b) základní údery
- c) útočné údery
- d) obranné údery
- e) protiútočné
- f) zkrácené údery

Z hlediska charakteru hry rozlišujeme údery:

- a) přípravné
- b) útočné
- c) obranné

(Demetrovič, 1984, s.133-135)

5.2.1.1 Podání

V každé hře slouží podání k uvedení míče do hry. Pro někoho je podání opravdu jen zahajovací úder, ale kvalitní podání může být nebezpečnou zbraní a může značně přispívat k vítězství. Obzvláště v rozhodujících momentech plní podání důležitou úlohu. Výběr podání je součástí herní taktiky hráče. Cílem je překvapit a zaskočit soupeře. Podání má také přípravnou funkci. Pomocí podání si lze připravit předem promyšlenou hru, kdy hráč přesně ví, jaký úder ihned po podání bude následovat. Podání pak slouží jako signál pro následný úder, k zisku přímých bodů nebo zjevné výhody po jeho nekvalitním příjmu.

Vývoj podání

Podání si prošlo také svým vývojem. Američané roku 1937 na MS v Badenu přišli s tzv. cvrnkaným podáním neboli „fiderspínem“. Říká se, že: „Američané na něj přišli za dlouhé plavby po moři do Evropy. Míček hráč mírně promáčknul a vystřelil na potah pátky, který dal míčku nepředvídatelnou rotaci. Dokonce si Američané, zvláště Sol Schiff, ještě vlhčili prsty slinami, aby míček vystřelili na raketu co nejrychleji.“⁶ S takovýmto podáním, které mnohdy samotného podávajícího hráče překvapilo svou falší, si nevěděli soupeři rady a Američané díky němu vyhráli svůj první titul v družstvech roku 1937.

Fiderspín jako podání byl logicky zakázán a podání prošlo ve 20. století ještě více úpravami v pravidlech, protože situace, kdy hráč boduje díky tomu, že je protihráči bráněno přechíst rotaci míčku, měla záporný vliv na atraktivitu hry. V době, kdy se sety počítali do 21 bodů, si podání hráči střídali po 5 podáních jednoho hráče v řadě. Roku 2000 došlo k výrazným změnám v pravidlech stolního tenisu. Změna týkající se zkrácení setu do 11 bodů vedla ke snížení počtu podání na 2 v řadě za sebou. Způsob podání byl upraven tak, aby se zamezilo zakrývání servisu při kontaktu s pátkou, a tím byla dána přijímacímu hráči možnost číst rotaci míčku.

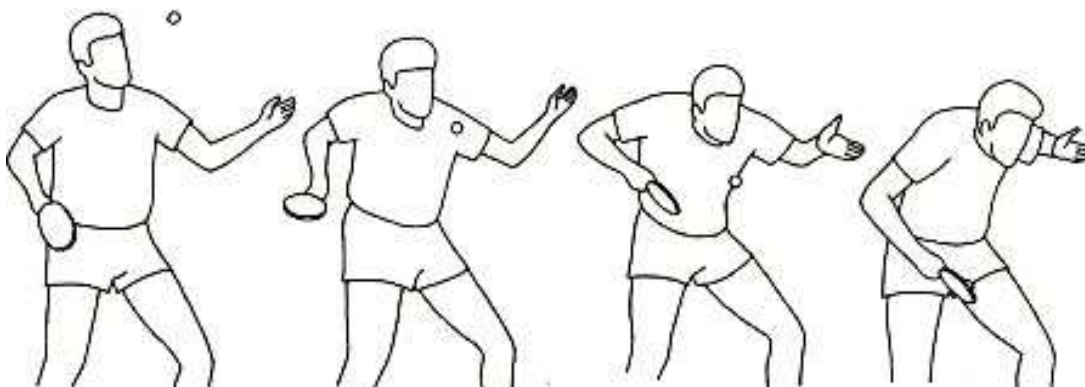
Dnes existuje celá řada potahů, které dají míčku při podání značnou rotaci. Záleží na technické vybavenosti hráče a na stylu hry, který chce daným podáním navodit.

⁶ Slobodzian, V. (2005). 80 let československého stolního tenisu. Praha: Spozia, s.24 – 25.

Podle rotací míčku dělíme podání na :

- a. podání **bez rotace** – je používáno hlavně začátečníky, ale v rychlém provedení se dá použít jako překvapující prvek
- b. podání **se spodní rotací** – pohyb paže s pálkou je veden shora dolů a současně dopředu a míček je udeřen pod těžištěm
- c. podání **s boční rotací** – míček je udeřen v boční rovině, podávající hráč se snaží míček tečovat
- d. podání **s horní rotací** – pohyb paže s pálkou je veden zdola nahoru a současně dopředu, míček je udeřen nad těžištěm
- e. podání **kombinovaná**

(Hýbner, 2002, s.36)

Obr.8 Studie forhandového podání s dolní (boční) rotací (Hýbner, 2002, s.36)

Dělení podání podle délky letu :

- a. podání **krátká** – míček dopadá těsně za síťku, znemožňuje tak soupeři ihned zaútočit
- b. podání **středně dlouhá** – ne příliš účinná, taková podání nahrávají protihráči přejít do útoku
- c. podání **dlouhá** – efektivní, přesné a rychlé umístění dokáže soupeře rozhodit

(Hýbner, 2002, s.36-37)

Dělení podání podle stylu provedení:

- a. podání s vysokým nadhozem
- b. podání zahraná v pokleku
- c. podání s klamavými pohyby

(<http://www.ping-pong.xf.cz/utechnika.htm>)

5.2.1.2 Základní údery

Mezi základní údery řadíme přímé údery bez rotace a halfvoleje.

- Přímý úder – míčku neudělujeme rotace, dráha míčku je plochá. Míček odehráváme po odrazu od stolu přímým pohybem paže směrem k síťce zprava (forhand) nebo zleva (backhand). Jednodušší je provedení přímého úderu backhandem, zásadou je totiž hrát úder před osou těla dopředu, za zrakové kontroly. Forhand vyžaduje vytočení těla, hraje se mimo osu těla, je tak hůře kontrolovatelný.
- Halfvolej – úder zahraný bezprostředně po odrazu míčku od plochy stolu. Je to překvapivý, velmi rychlý, útočný úder.

Obr.9 Přímý úder „pink“ backhandem (Hýbner, 2002, s.41)

Fáze: 1) čelní postavení, nápřah

2) uzlová fáze úderu – míček je na pálce podržen, zpracován a poponesen vpřed

3) plynulé dokončení pohybu

5.2.1.3 Útočné údery (lift, flip, topspin, drajv, smeč)

Topspin

Topspin je hlavním úderem současné útočné hry. Dnes se jen málo útočníků obejde bez topspinu. I hráči, kteří zakončují spíše tvrdými drajvy, si potřebují svůj útok pomocí topspinu alespoň připravit, protože nelze tvrdě „střílet“ do míčku z každé pozice. Současný útočný herní styl rovná se vlastně topspinový styl.

Vývoj útočného úderu (topspinu)

Topspin vznikl v Japonsku s příchodem hladkých gumových potahů s vrstvou houby, jež byly vhodné pro udílení horních rotací, jako protizbraň proti silným ostrým čopům. Jedná se vlastně o zrcadlenou faleš, kdy se rychlým vytažením míčku se spodní rotací udělí vysoká horní rotace. Topspin způsobil v 50.letech úplnou revoluci ve hře. Hráči, kteří si dokázali osvojit techniku tohoto úderu, vlastnili téměř neporazitelnou zbraň. Ubývalo tak defenzivních hráčů, ačkoliv existovali hráči, kteří se s topspinem dokázali vyrovnat a vymysleli tak protiúder, kterými při správném provedení topspiny vraceli na stůl.

(Slobodzian, 2005.)

Topspin se objevuje v několika modifikacích. Zpočátku se hrál pomalý topspin s vysokou dráhou letu a velkou horní rotací. Později se přešlo k prudšímu provedení s menší rotací a plochou dráhou letu a postupně se zařazovali do hry také topspiny s boční rotací. Dobrý útočník ovládá celou škálu topspinových úderů. Mnohdy dělá soupeři větší problém vybrat pomalý vysoce rotovaný topspin, než prudkou přímou smeč.

a) pomalý topspin s velkou rotací a vysokou dráhou letu

Tato verze topspinu je nejvhodnější do hodně čopovaných míčů. Jedná se o překonání vysokého stupně dolní rotace ostrým švihem paže. Míček je zasažen v tečně a vytažením nahoru mu dáváme zároveň horní rotaci, s níž má bránící se hráč co dělat. Tento topspin se hraje v jednom míči obvykle jen jeden, po něm by měl pokračovat prudší útok, prudší topspiny nebo závěrečný úder. Záleží na způsobu obrany soupeře. Pokud soupeř rotovaný topspin prudce blokuje hned po odskoku míčku, následuje většinou jeho prudké vyhození za stůl. Jestliže zahraje jen opatrný, nastavený blok, míč vrátí pomalý a vysoký, takže následuje tvrdé potrestání v podobě závěrečné smeče nebo tvrdých drajvů.

Fáze pomalého topspinu:

- 1) rozkročení a snížení těžiště těla
- 2) vytočení trupu
- 3) nápřah, přenesení váhy těla na špičku pravého chodidla
- 4) zvednutí těžiště těla a přenesení váhy na levou nohu

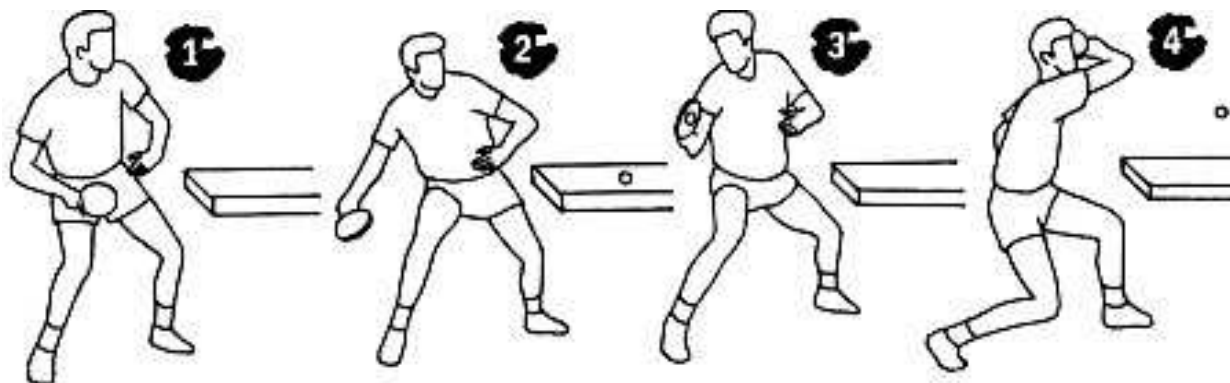
Protiúder:

- drajv – vyžaduje ideální postavení, vyčkat na správný okamžik a zapojit celé tělo do tvrdého úderu
- kontratopspin
- blokování – vyžaduje cit pro míček, vyčkat dosažení nejvyššího bodu dráhy letu míčku po odrazu na vlastní polovině stolu, dochází k jakémusi stažení míčku shora dolů

b) prudký topspin s plochou dráhou letu

Tento druh topspinu je nejběžnější variantou současné útočné hry, kdy se přechází až k topspinovému drajvu. Přílnavost dnešních potahů umožňuje zahrávat švihové topspiny, s malým povytažením a letící těsně nad sítí. Úderům nemusí útočník dávat maximální sílu, důležité je rozdávat topspiny po celé ploše stolu, a nutit tak soupeře rychle a reflexivně reagovat. Nejedná se jen o překonávání čopovaných úderů, ale tyto topspiny hrajeme i do obyčejných rovných míčů pro jejich lepší a přesnější umístění.

Základem však je vždy mírné vytažení míčku, jinak topspiny bez zátahu často končí v síti.

Obr.10 Forhandový topspin (Hýbner, 2002, s.44)

Fáze prudkého topspinu forhandem:

- 1) střeh, rozkročení, snížené těžiště
- 2) vytočení trupu a nápřah
- 3) vlastní topspinový úder, zátah nahoru
- 4) přenesení váhy těla na levou nohu při dokončení úderu

Protiúderý:

- blok – nejúčinnější obrana proti prudkému topspinu. Využívá se síly úderu od soupeře, pouze se vloží páčka do cesty míčku a citlivým nastavením se doprovodí míček na stůl
- kontratopsin – velice obtížné, vyžaduje to velký odstup od stolu a vysokou technickou vybavenost hráče
- drajv
- klasická, či lobovaná obrana

c) topspin hraný s boční rotací

Tento úder je využíván při krátkých úderech směřujících do strany. Topspinem vrácený takový míč pak směřuje ještě více do strany a donutí tak soupeře k rychlému pohybu za míčkem mimo stůl, čímž odkryje celou hrací plochu stolu. Chybou bránícího hráče je natahovat se za míčkem, hráč musí mít rychlé nohy a po vracení topspinu s boční rotací se ihned vrátit ke středu stolu.

Protiúder:

- kontratopspin – nejčastější obranou, rovněž s boční rotací
- klasická nebo lobovaná obrana

d) topspin hraný halfvolejem

Tyto topspiny hráči radí do své útočné hry většinou po sérii klasických topspinů s cílem ještě zrychlit hru a překvapit soupeře. Při tomto úderu se tělo hráče natlačí ke stolu, hrající ruka je v mírném závěsu a míček necháme spadnout až k pálce. Následuje lehké povytažení a rychlé překlopení, které urychlí hru.

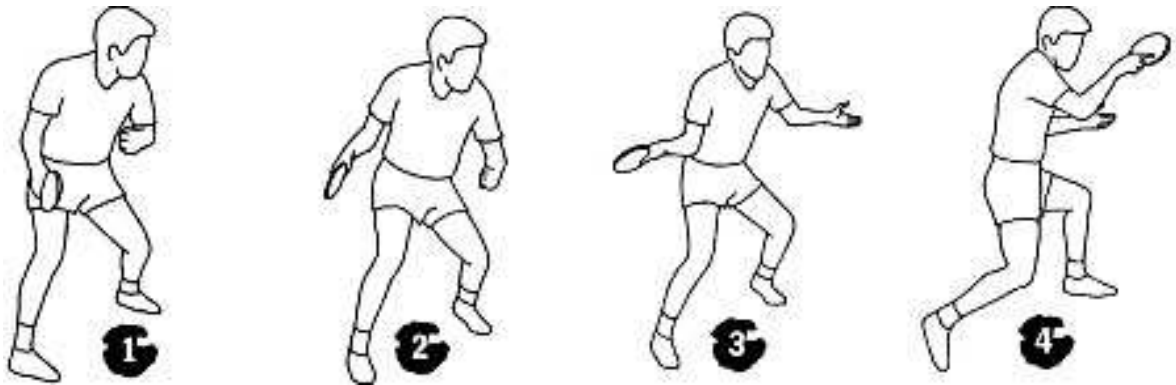
Halfvolej lze hrát do bloku, topspinu, kontratopspinu nebo použít v mezihře jakožto moment překvapení.

e) backhandové topspiny

Backhandam lze zahrát všechny typy topspinů. Základem je čelní postavení, snížení těžiště těla a zvedání při úderu. Nepochází zde k rotačním pohybům těla jako u forhandových topspinů, ale nápřah hrající paže se děje v ose těla. Pro rotované topspiny s vysokou dráhou letu je důležité rozkročení chodidel, čímž si vytvoříme prostor pro velký nápřah. Pro prudké a halfvolejové topspiny je důležitý švihový pohyb zápěstím. Zřídka se používá topspin s boční rotací hraný z backhandové strany.

Drajv

Drajv je útočný úder střední až velké síly, s malou horní rotací, hraný dlouhým švihem paže. Velmi účinné je zapojování drajvů do topspinové útočné hry. Při drajvu se zapojuje celé tělo pomocí rotačních pohybů trupu a pánve. Pálka se s míčkem setkává v nejvyšším bodě jeho dráhy letu po odskoku. Chybou je zasáhnout míček pozdě v jeho již sestupné fázi. Drajv se hraje především z forhandové strany, až ze dvou třetin šíře stolu. Důležité je být neustále ve střehu, mít pokrčená kolena, snížené těžiště a ruka je připravena nad stolem k odehrání úderu zleva či zprava.

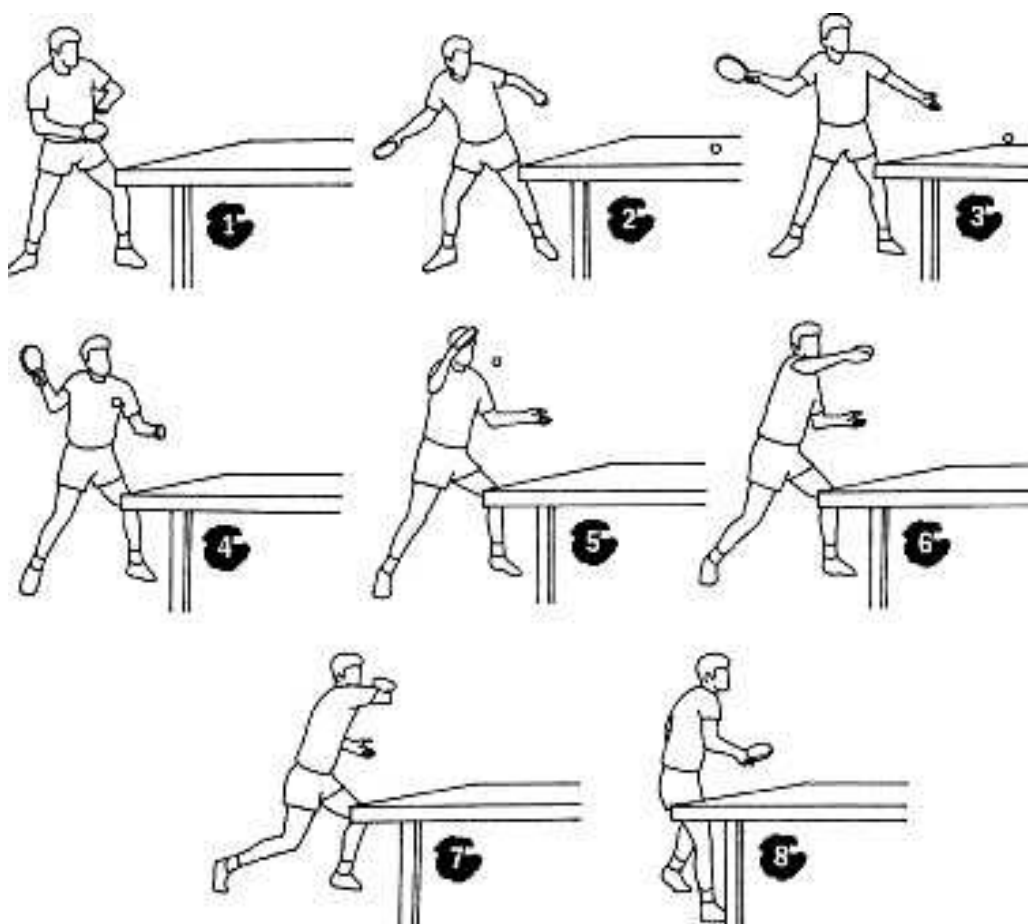
Obr. 11 Forhandový drajv (Hýbner, 2002, s.50)

Fáze drajvu:

- 1) začátek nápřahu, pálka by měla být před tělem
- 2) krajní poloha nápřahu
- 3) přenesení váhy těla těsně po úderu
- 4) plynulé dotažení pohybu paže a dokončení úderu

Smeč

Smeč patří mezi závěrečné úderý ukončující dlouhé výměny a měly by vést k zisku bodu. Těmto úderům se lze bránit nejlépe asijskou obranou nebo klasickou obranou. Může tak nastat pro oko diváka přitažlivá podívaná, při pohledu na sérii smečovaných úderů odvracených zpoza stolu často vysokými nadhazovanými úderý. Důležité je zapojení hmotnosti těla hráče, rotace trupu a pánve a správné přenášení váhy těla. Backhandem se nedoporučuje smeč hrát, vyšší míče umožňují oběhnutí rohu stolu a odehrát forhandem. Závěrečné úderý mají důležitou psychologickou roli, neproměnění „jasného“ míče v závěrečné fázi hry často negativně ovlivní psychiku hráče, jeho odvalu a jistotu při odehrání následných úderů.

Obr. 12 Závěrečný úder forhandem (Hýbner, 2002, s.52)

Fáze závěrečného úderu:

- 1) střeh, pokrčená kolena, ruka uprostřed
- 2) nápřah, rotace těla a pánve za míčkem
- 3) zvednutí těžiště těla
- 4) přenesení váhy těla na levou nohu (u praváků)
- 5) styk pátky s míčkem v jeho nejvyšším bodě dráhy letu
- 6) odehrání míčku shora dolů
- 7) dokončení pohybu
- 8) návrat do střehu

Lift

Lift je útočný úder s nízkým stupněm horní rotace. Jedná se spíše o přípravný úder, používá se k příjmu podání s dolní rotací a jiným úderům s dolní rotací. V současném moderním stolním tenisu se lift používá méně, protože je často nahrazován topspinem. Hraje se při sestupné fázi letu míčku avšak ještě nad úrovní stolu. Lift a lehký topspin jsou údery podobné

Flip

Jedná se o specifickou variantu liftu, tzv. „pacička“. Tento úder se hraje jako lift s téměř žádným nápřahem, pouze předloktím a zpevněným zápěstím nahoru a vpřed. Vybírají se tak krátké míče nad stolem, nedochází k vytočení trupu, ale typické je nakročení u praváků pravou nohou vpřed pod stůl. U tohoto úderu je důležité technické provedení a ne silové.

Obr.13 Forhandový flip při příjmu podání (Hýbner, 2002, s.42)

5.2.1.4 Obranné údery

Slajs

Slajs je základní úder klasické obrany. Pohyb paže s pálkou je veden shora dolů a dopředu a zároveň dochází ke snižování těžiště těla. Míček je zasažen pod jeho těžištěm a je mu udělena spodní rotace.

Protiúder: topspin – topspinem je slajs snadno překonatelný, proto by se mělo mezi slajsy vkládat čopy a nárazy (viz. dále)

Čop

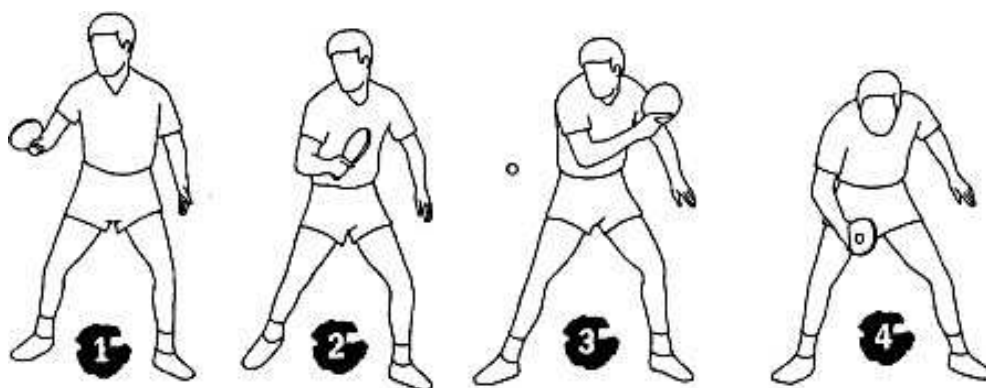
Jedná se o klasický obranný úder s vysokou dolní rotací. Prudkým krátkým švihem paží, zejména zápěstím dosáhneme požadované rotace. Čop mívá vyšší dráhu letu a často soupeře zláká k tvrdému závěrečnému úderu, který ale bez topspinového povytažení skončí většinou v síti.

Protiúder: 1) topspin s vysokou horní rotací – platí úměrnost, že čím větší čop, tím větší rotace lze docílit v topspinu. Čop může být překonán maximálním švihem, aniž bychom se báli, že míč vylétne do autu
2) přímý úder „pink“ – proti extrémně silným čopům se doporučuje vložit tento úder a počkat si na příležitost k topspinu

Náraz

Náraz znamená obranný úder bez rotace. Pohyb je veden stejně jako při slajsu a tak často klame útočníky, kteří v domněnku, že se jedná o rotovaný úder, se snaží překonat míček topspinem a míč jim tak často letí daleko za stůl.

Protiúder: drajv

Obr.14 Klasický obranný úder backhandem (Hýbner, 2002, s.55)

Fáze obranného úderu:

- 1) střeh
- 2) začátek nápřahu
- 3) krajní poloha nápřahu
- 4) styk pálky s míčkem v uzlové fázi úderu

Lobovaná obrana

Lob je jediný obranný úder, při němž je míčku udílena horní rotace. Tato obrana se hraje daleko za stolem, míčky zasahujeme až hluboko pod úroveň stolu a vracíme je vysokým obloukem zpět na stůl. Touto obranou vracíme tvrdé útočné údery, jimž bychom blízko stolu jen těžko čelili. Tyto s cítem zahrávané vysoké loby nutí útočníka k opakovaným tvrdým úderům a často vedou k chybám ze strany útoku.

Protiúderý: 1) závěrečné údery do backhandu
2) slabý drajv
3) lehký halfvolejový topspin

5.2.1.5 Protiútočné údery

Kontradrajvy

Kontradrajv je nejčastější odpovědí na útočný drajv soupeře. Dříve docházelo k větším výměnám kontradrajvů, ale dnes se více topspinuje a blokuje a drajvy a kontradrajvy už nemají tolik prostoru. U začátečníků, kteří se teprve učí útočné hře, tvoří kontradrajvy většinu jejich hry a jsou hlavním prostředkem rozvoje útočné techniky. „Kontrovat“ lze z jakékoliv vzdálenosti od stolu. Blízko u stolu zasahujeme krátkým švihem paže míček v jeho nejvyšším bodě dráhy letu po odskoku. S větší vzdáleností od stolu prodlužujeme švih paže a k dotyku s míčkem dochází v jeho sestupné fázi, ale ještě nad stolem. Aby byly údery technicky kvalitní, musíme zapojovat do úderů nejen paži, ale celé tělo.

Kontradrajvy můžeme hrát různou silou a rychlostí. Většinou na prudké drajvy soupeře pouze nastavujeme raketu a míček se vrací soupeřovou rychlostí. Naopak proti slabým úderům přidáváme na síle a snažíme se soupeře zatlačit do obranné pozice.

Protiúderý: 1) kontradrajv
2) topspin
3) smeč
4) klasická nebo lobovaná obrana

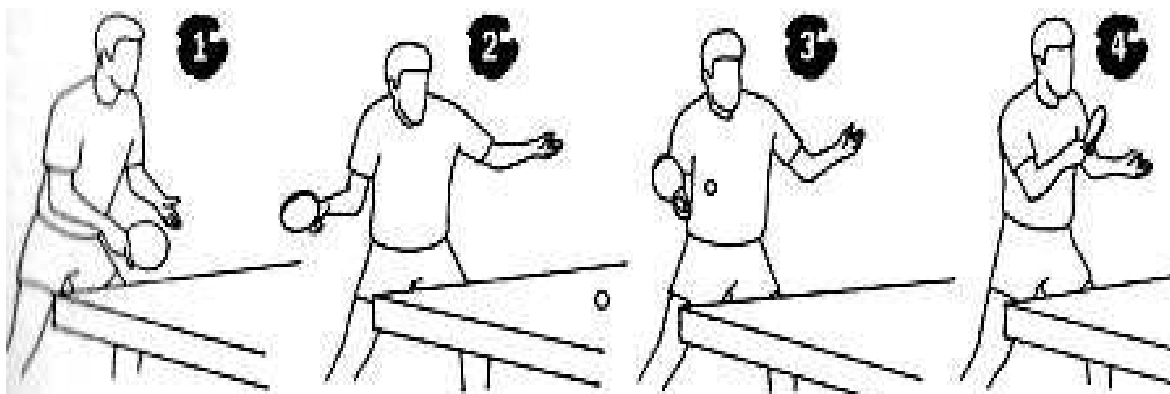
Blokink

Blokování se nejčastěji používá jako obrana proti soupeřovo topspinům. Při blokování je důležitý cit v ruce, páčka musí mít správný sklon vůči ploše stolu. Správně by měla být raketa naklopena pod ostrým úhlem, který se mění podle stupně rotace topspinu. Blok se hraje krátkým nápřahem, při rychlých výměnách jen otáčíme páčku na backhand a forhand nad stolem a snažíme se míček zachytit v jeho vzestupné fázi ihned po odskoku. Míček odehráváme v klidu a s citem, protože již při menším zatlačení do soupeřova topspinu, míč končí často v autu. Až u zkušenějších hráčů není blok pasivním bráněním se soupeřova útoku, ale větším přitlačení do míčku se stává blok nepříjemnou aktivní obranou, přičemž může hráč přejít až do vlastní útočné hry.

Důležité je u blokování být ve střehu a správné načasování úderu tzv. „timing“. Většinou hráči blokují backhandovou stranou, kdy odehrávají míček před osou těla. Na blokování z forhandu se musí hráči správně postavit, pootočit tělo, hrát míček vedle těla a správně míček zaklopit.

Jednotlivé typy bloku můžeme rozdělit na klasický blok s horní rotací, blok bez rotace, tzv. „příklep“, a blok zahraný zaseknutím míčku s boční a spodní rotací.

(Fulín, 1999, Stolní tenis, s. 25)

Obr.15 Bloking forhandem (Hýbner, 2002, s.59)

Fáze: 1) střeh

2) pootočení těla a krátký nápřah

- 3) zasažení míčku nad stolem
- 4) zaklopení pátky a dokončení úderu

Protiúder: 1) topspin – střídání rotací, síly, délky a umístění

Kontratospiny

Jedná se o další protiútočný úder, kterým se hráč opět brání proti soupeřovo topspinům. Oproti blokům hrajeme kontratospin dlouhým švihem paže, v sestupné dráze letu míčku většinou až pod úroveň stolu. Jedná se vlastně o odpověď na soupeřův topspin opět topspinem. Důležité je větší odstup od stolu, vyčkat kam rotace soupeřova topspinu míček nasměruje a jít proti míčku. Míček musíme na pálce podržet s citem a doprovodit ho na druhou stranu. Nesnažit se přetlačit míček nekontrolovatelnou silou, ale přiměřeně dávat sílu úderu.

Při kontratospinech se míčku uděluje většinou kromě horní ještě boční rotace, které si vyžadují celou hrací plochu, a tak dochází často k pohledným výměnám. Pro správné provedení je důležité jako u útočných úderů rotace těla, snížení těžiště, přenášení váhy a pohyb nohou.

Protiúder: 1) kontratospin

2) drajv

3) blok

5.2.1.6 Zkrácené údery

Stopbal

Stopbal je zkrácený míč „kraťas“, dopadá těsně za síťku na soupeřovo polovinu stolu. Stopbal se používá nejčastěji při hře s obranářem, který vychytává míčky dál za stolem, a tak následná zkrácená hra stopbalem působí jako moment překvapení a vede většinou k získání bodu. Dnes se s těmito údery už moc nesetkáváme. U stopbalu je velké riziko špatného provedení, kdy míč zkrátíme příliš a letí do sítě, nebo naopak málo a nahrajeme tím soupeři vysoký míček ideální pro závěrečný úder. Proto je bezpečnější a dostatečně účinné použít místo stopbalu „pink“, kterým hru také zkrátíme a přitáhneme soupeře ke stolu.

Tab. č.7 Přehled úderů charakteristických pro jednotlivé typy hráčů a jejich herní styl

Základní styl	Typ hráče	Charakteristické údery		
		útočné	obrné	protiútočné
ÚTOČNÝ	Klasický útočník	Topspiny, drajvy, smeče	Čopy, loby	Kontratospiny, kontradrajvy
	Topspinář	Topspiny z každé pozice, lify		kontratospiny
	Útočník s materiálem (backhand)	Lifty, topspiny, smeče jen forhandem	Čop, slajs backhandem	
OBRANNÝ	Blokař	smeč	bloky	bloky
	Útočící obranář	Smeč, topspin	čopy	bloky
	Klasický obranář		Čopy, slajsy, nárazy, loby	bloky

Tab. č.8 Vybraní představitelé jednotlivých herních stylů

Základní styl	Typ hráče	Představitel	Národnost	období
ÚTOČNÝ	Klasický útočník	Petr Korbel	česká	90.léta 20.st. - současnost
	Topspinář	Jindřich Panský, Josef Dvořáček	česká česká	70.-80.léta 20.st.
	Útočník s materiálem	Milan Orłowski, Ilona Voštová - Uhlíková,	česká	70.– pol.80.let 20.st.
OBRANNÝ	Útočící obranář	Alice Grofová	slovenská	70.-80.léta 20.st.
	Klasický obranář	Ivan Andreadis	česká	50.léta 20.st.

6 Příklady hráčů stolního tenisu představující různý herní styl

Petr Korbel (*6.6. 1971)

Petr Korbel je současným nejlepším českým stolním tenistou. Od poloviny devadesátých let kraluje se značným odstupem od ostatních hráčů na domácím poli a již přes deset let patří k absolutní světové špičce. V současné době zaujímá 38. místo na mezinárodním žebříčku ITTF (aktualizováno ke dni 3.4.2009).

Narodil se roku 1971 v Havířově, a jelikož jeho otec Karol byl sám prvoligovým hráčem, jeho sportovní kariéra byla dopředu předurčena. Díky velkému talentu a citu pro míček patřil hned od mládí mezi špičku v žákovských kategoriích a později i mezi juniory. Největšího juniorského úspěchu dosáhl roku 1988, kdy získal titul mistra Evropy. Jeho talent se pod dohledem otce a trenérů neustále rozvíjel a Petr začal získávat medaile i v seniorských kategoriích a byl zařazen do širšího reprezentačního kádru mužů. Postupně vystřídal několik klubů přes Frýdek – Místek, TJ Vítkovice, Lokomotiva Bratislava až po francouzský Montpellier Cres TT a několik německých klubů. Roku 1991 na mistrovství světa v Japonsku získal Korbel s národním družstvem mužů ČSFR bronzovou medaili, což znamenalo další obrovský úspěch. Nejcennější jsou ale pro Korbela zatím dva individuální úspěchy, a to 4. místo na olympiádě v Atlantě roku 1996 a bronz v soutěži družstev z mistrovství Evropy roku 2000. Roku 2003 získal bronzovou medaili na mistrovství Evropy ve dvouhře.

(Slobodzian, 2005)

Styl a charakteristika hry

Petra Korbela můžeme zařadit do kategorie klasických útočníků. Vyniká ofenzivní a technickou topspinovou hrou z obou stran, ale ovládá také krátkou hru nad stolem. Z hlediska držení pátky se jedná o praváka s evropským držením pátky a zejména při úderech backhandem výborně využívá práci zápěstím. Jeho zbraní a světovými hráči obdivovaný úder je právě backhandový topspin se silnou boční falší, nazývaný „chiquita“, podle banánového tvaru trajektorie letu topspinu. Tímto úderem dokáže rozehrát útok a zaskočit soupeře i do krátkých nízkých podání, čímž často získává body.

Petr Korbel se aktivně podílí na vývoji pálky pro stolní tenis. Po řadu let se vyrábí dřeva pod jménem „Petr Korbel“ a jsou celosvětově velmi oblíbená a používaná.

(http://cs.wikipedia.org/wiki/Petr_Korbel)

Milan Orlovski (*7.9.1952)

Milan Orlovski je slavný český stolní tenista, který v sedmdesátých letech a první polovině let osmdesátých patřil ke světové špičce. Roku 1974 dosáhl 3. místa na světovém žebříčku ITTF a 1. místa v Evropě.

Narodil se roku 1952 v Praze. Ke stolnímu tenisu ho přivedl jeho otec Marcel Orlovski, sám aktivně hrající za Tatran Praha. Na rozdíl od otce, který hrál v době ještě salonního statického pingpongu, kdy muži hráli v dlouhých kalhotách a pečlivě upravení, Milan představoval hru již s charakterem fyzicky náročného sportu. Od 11 let hrál za tehdy nejslavnější československý klub pražskou Spartu. Evropě dal o sobě vědět již ve 14 letech, kdy získal bronz na setkání evropské mládeže v Maďarsku. Následovaly další úspěchy, které přispěly k naprosté převaze tohoto sportu v životě Milana. V juniorské kategorii vyhrával co se dalo, získal místo v reprezentačním týmu a v domácí soutěži hrál za slavnou Spartu. Do této doby byl zároveň aktivním fotbalovým hráčem. I v tomto odvětví Milan vynikal a dostával lákavé nabídky z různých klubů.

Po mistrovství světa v roce 1971 v Japonsku se kvalifikoval mezi nejlepších 12 evropských hráčů a mohl startovat na prestižních turnajích TOP 12. Dvakrát tyto turnaje vyhrál a třikrát skončil druhý. Nejúspěšnějším rokem se stal rok 1974, kdy získal konečně své první velké zlato na mistrovství Evropy. Další dvě zlaté medaile získal ve čtyřhře na ME 1978 a ve smíšené čtyřhře roku 1980. V jednotlivcích ho provázela smůla a úspěch z roku 1974 se mu už nepodařilo zopakovat. Roku 1983 se rozloučil s reprezentací kvůli přestupu do německého klubu, ale roku 1985 se vrátil a stal se vicemistrem světa ve čtyřhře s Jindrou Panským.

(Slobodzian, 2005)

Styl a charakteristika hry

Milan Orlovski nepatří mezi klasické ofenzivní hráče, ale spíše do kategorie útočníků s materiálem. Na rozdíl od většiny klasických útočníků měl na backhandové straně pálky potah sendvič, prakticky nehrál backhandový topspin. Jeho hra byla

fyzicky náročná, používal tvrdé přesné forhandy a drajvy. Milan byl atletický typ, s vysokou fyzickou kondicí, velkou silou a houževnatostí. Vynikal svou bojovností, pevnou vůlí a trpělivostí trénovat. Stolní tenis hrál s chutí, byl vzorným hráčem s tréninkovou a herní morálkou, hrál vždy v duchu fair play.

(Slobodzian, 2005)

Jindřich Panský (*29.7.1960)

Jindřich Panský začínal hrát za Lokomotivu Plzeň ve svém rodném městě. V 15 letech, kdy se již stal přeborníkem dvouhry mužů, začal dojíždět trénovat do Prahy s reprezentačním mužstvem, ale růst jeho kariéry si o pár let později vyžádal zůstat v Praze nastálo. Po přestupu do pražské Slávie VŠ se ihned stal jedničkou týmu. Získal 8 medailí na juniorských mistrovství Evropy, z nichž nejcennější je zlatá z Barcelony roku 1978. První medaili ze světového šampionátu si přivezl z Koreje roku 1979, a to bronz za soutěž družstev spolu s Orlovským a Dvořáčkem. Roku 1985, kdy se Orlovski vrátil k reprezentaci, spolu vybojovali stříbro ve dvouhře na MS Goteborgu. Stejně stříbrný byl na tomto MS Panský ve smíšené čtyřhře s Marií Hrachovou. Jako nejlepší evropský mix spolu získali celkem 5 medailí, z nichž jedinou zlatou vybojovali na ME v Praze roku 1986. Jméno Panský je spojováno spíše s titulem skvělého deblisty, ale musíme zmínit i jeho singlové úspěchy. Celkem pětkrát se dostal mezi nejlepší evropské hráče na turnaj TOP 12 a dvakrát skončil druhý. Jako hráč nezískal však žádný titul v družstvech. Tuto mrzutost si vynahradil až jako trenér, kdy v sezoně 2003/2004 dovedl svůj tým SF SKK El Niño Praha k vítězství v české extralize.

(Slobodzian, 2005)

Styl a charakteristika hry

Panský patří mezi ofenzivní hráče. Jako hráč malé postavy se mrštně pohyboval za stolem a vynikal útočnými topspiny z obou stran. Byl to velice šikovný hráč s citem pro míček a se zdravou ctižádostivostí. Mluví se o něm především jako o skvělém deblistovi, kde s Orlovským a Hrachovou zaznamenával největší úspěchy. Že se jedná o hravý typ a hráče, který žil tímto sportem a má stolní tenis stále nesmírně rád, svědčí jeho aktivní činnost dodnes. Jeho světoznámé exhibice s Milanem Orlovským propagují stolní tenis po celém světě.

(Slobodzian, 2005)

Josef Dvořáček (*20.3.1952)

Tento hráč pochází z Moravských Budějovic, kde začínal po vzoru rodičů se stolním tenisem i velkým tenisem na antukových kurtech. Menší míček naštěstí dostal přednost a svou závodní kariéru odstartoval za Dynamo Jihlava, které ale po základní škole vyměnil za lepší podmínky v Praze, kde začal hrát 1. ligu za Stadion Žižkov. Po roce v Žižkově přestoupil do Sparty a začal sbírat medaile v juniorských kategoriích. Roku 1971 začal hrát za Baník Ostrava, kterému značně pomohl k postupu do extraligy. Na MS 1973 v Sarajevu získal bronz s Alicí Grofovou ve smíšené čtyřhře, ale ve dvouhře zatím nedosáhl většího mezinárodního úspěchu a musel čelit časté kritice. Na konci 70.let se začalo Dvořáčkovi více dařit a roku 1979 získal na MS v Koreji s Panským a Orlovským bronz. Zde hrál Dvořáček skvělý útočný pingpong a rázem se mu začalo více věřit. Roku 1980 suverénně postoupil do finále ME v Bernu, kde prohrál především vinou „trávového“ potahu Angličana Hiltona. Další úspěch zaznamenal roku 1982 s Panským a Orlovským na ME v Budapešti stříbrnou medailí. Svou kariéru ukončil roku 1984 bronzem v družstvech na ME v Moskvě.

(Slobodzian, 2005)

Styl a charakteristika hry

Josef Dvořáček byl hráč robustnější postavy a jeho styl se stával častým terčem kritiky. Byla mu vytýkána špatná pohyblivost, neekonomický, nemoderní styl, malá rychlost a důraz. Patřil mezi útočné hráče s ojedinělým stylem. Svě oboustranné topspiny hrál ze střední vzdálenosti za stolem a občas překvapil i prudkým drajvem. Současně i v době své největší slávy hrál krajský přebor ve velkém tenise, což se možná odráželo v jeho osobitém stylu dál za stolem.

(Slobodzian, 2005)

Ilona Uhlíková-Voštová (*9.4.1954)

Rodačku z plzeňského kraje přivedli ke sportu rodiče, kteří se jí od mládí aktivně věnovali a svůj život podřizovali talentované dceři. Svoji první mistrovskou soutěž začala hrát za Karlovy Vary a později za Stadion Žižkov, což znamenalo stěhování se do Prahy za kvalitnějšími hracími podmínkami, ale na úkor podmínek bydlení. Už ve 12 letech mohla konkurovat dospělým, ale tehdejší pravidlo jí ještě nepovolovalo hrát soutěže dospělých. Za Start Praha VD hrála nejvyšší soutěž, víc pro ni však znamenala

účast v reprezentaci. Dočkala se roku 1968 na ME v Lyonu, kde jako nejmladší účastnice mistrovství senzačně vyhrála a našemu družstvu pomohla ke třetímu místu. Poté se stala několikanásobnou juniorskou mistryní Evropy. Roku 1971 přestoupila do Vlašimi, kde si založila rodinu, ale hned po narození dcery se vrátila do špičky stolního tenisu. Na ME v Praze 1976 získala s reprezentačním družstvem bronz a s Milanem Orlovským stříbro v mixu, které si na mistrovství Evropy v Bernu 1980 vynahradili zlatem. Voštová, ač na sklonku své kariéry, získala na tomto mistrovství ještě bronz ve dvouhře. Reprezentační kariéru ukončila mistrovstvím Evropy v Budapešti 1982. Poté ji lákala možnost zahrát si německou bundesligu. Tuto nabídku musela však odmítnout kvůli nesouhlasu vedení našeho svazu, které jí oplácelo zřejmě její často otevřená slova na adresu funkcionářů. O pár let později, a to již ve svých padesáti letech, přeci jen hrála v Německu a patřila k nejlepším hráčkám bavorské ligy.
(Slobodzian, 2005)

Styl a charakteristika hry

Už od mládí měla Ilona bleskurychlou ruku a soupeřky porážela hlavně prudkými drajvy ze všech stran. V této době už si mnoho hráčů osvojovalo japonské topspiny, ale ženy zatím tyto údery nepoužívaly. Obyčejnou pátku s gumovým potahem vyměnila brzy za potah „sendvič“, což ji řadí mezi útočníky s materiálem na jedné straně pátky, podobně jako Milan Orłowski. Za stolem působila klidně, sebevědomě a bez nervů. I v koncovkách chodila nebojácně do útočných prudkých, rychlých drajvů a závěrečných smečí, jimiž často ukončovala zápas. Sama po letech přiznávala, že ta nebojácnost byla věkem. Mezinárodní turnaje začala vyhrávat již ve 14 letech, kdy si pořádně neuvědomovala své šance a nepřemýšlela dopředu o vítězství, prostě do soupeřky šla vždy zostra naplno, s cílem porazit ji.
(Slobodzian, 2005)

Alice Chladeková – Grofová (*2.4.1952)

Alice se narodila na Slovensku a s pingpongem začala v osmi letech. Patří mezi nejúspěšnější reprezentantky československého stolního tenisu. Už jako patnáctiletá začala sbírat medaile na ME juniorů a své sbírky medailí rozšiřovala i na ME a MS seniorů. Nejcennějším úspěchem je stříbro ve dvouhře žen na MS v Sarajevu roku 1973. Z MS se může pochlubit ještě třemi bronzovými medailemi: s Dvořáčkem v mixu roku

1973, s družstvem žen roku 1969 a 1971. V polovině roku 1972 postihly Grofovou zdravotní problémy, kvůli kterým musela na čas přestat trénovat a závodit. Po návratu trenéři upravili její hru nalepením antitopspinového potahu na backhandovou stranu. Stala se jedinou hráčkou s útočným stylem hry a s obranným potahem na backhandové straně. Alici oproti jiným hráčkám v reprezentaci chyběla natrénovanost a kondiční příprava. Nemohla se plně stolnímu tenisu věnovat. Se studiem na FTVS UK v Praze šlo jen těžko sladit vícefázové denní tréninky.

(Slobodzian, 2005)

Styl a charakteristika hry

Zpočátku patřila mezi útočnice s moderním stylem hry. Vynikala topspinovou technikou, forhandovými drajvy, kvalitní a taktickou hrou. Patřila také k výborným deblistkám. Po herní pomlce ji trenér doporučil hru s antitopspinovým potahem na backhandu a softovým na forhandu. Nadále hrála útočnou hru s občasným zpomalením backhandem, a i tak dosahovala skvělých výsledků.

Ivan Andreadis (27.3.1924 – 27.10.1992)

Andreadis patří ke generaci hráčů, do jejichž kariéry zasáhla válka a obdobím jejich slávy jsou hlavně padesátá léta. Těsně před válkou v 15 letech vyhrál domácí mistrovství ČSR v Praze a ihned po válce tento titul obhájil. Zajímavostí je, že jeho první a poslední titul mistra ČSR dělilo 24 let. Jeho prvním a hned vítězným mistrovstvím v reprezentaci bylo MS 1947 v Paříži. Získal celkem 9 zlatých medailí, ale vždy jako člen družstva nebo ve čtyřhře. V singlu se mu nikdy nepodařilo k vysněnému titulu dojít. I přesto se může pyšnit cenným titulem. Byl vyhlášen nejtechničtějším hráčem světa a říkalo se, že má „ruce od Pánaboha“. Po skončení kariéry se stal novinářem deníku Československý sport a trenérem reprezentačního družstva žen v letech 1965 – 1970.

(Slobodzian, 2005)

Styl a charakteristika hry

Jednalo se o vysoce technického hráče s širokým repertoárem úderů. Jeho zpočátku převážně obranný styl byl ovlivněn také materiálovými možnostmi. Tehdy ještě neexistovaly houbové potahy, tudíž topspiny a rotované údery byly neznámou. Jeho styl připomínal pinkání spíše na výdrž, vynikal silným čopem, který se i v době topspinů jen těžko překonával. Díky své šikovnosti se později na sklonku své kariéry ještě stačil rychle naučit technice topspinových úderů, které houbový potah umožňoval. (Slobodzian, 2005)

7 Tabulkové porovnání herního materiálu hráčů Jihočeského kraje

Tab. č.9 Druhy potahů na pálce u první třicítky hráčů Jihočeského kraje podle žebříčku mužů za sezónu **1985-86**

Pořadí	Jméno	Oddíl	1.strana pátky	2.strana pátky
1	Pacner Martin	Spartak Pelhřimov	obranný soft	tráva
2	Zajíček Pavel	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
3	Pacner Michal	Spartak Pelhřimov	útočný soft	útočný soft
4	Konrád Peter	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
5	Truhlář František	Škoda ČB	útočný soft	útočný soft
6	Sys Radek	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
7	Hlaváček Daniel	Škoda ČB	útočný soft	útočný soft
8	Bílek Zdeněk	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
9	Steinbauer Zdeněk	Škoda ČB	útočný soft	útočný soft
10	Ujjobbagy František	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
11	Urbanczyk Jiří	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
12	Zatloukal Miroslav	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
13	Cibulya Ladislav	VTJ Písek	obranný soft	tráva
14	Witassek Walter	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
15	Pražák Arnošt	Škoda ČB	obranný soft	tráva
16	Korbel Jan	Motor ČB	obranný soft	tráva
17	Král Vladimír	Spartak Pelhřimov	útočný soft	útočný soft
18	Martenek Vladimír	Jltex Písek	útočný soft	útočný soft
19	Řežáb Miroslav ml.	Škoda ČB	útočný soft	útočný soft

20	Kocur Rostislav	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
21-30	Horných Jiří	Motor ČB	útočný soft	útočný soft
21-30	Jareš Oldřich	Motor ČB	útočný soft	útočný soft
21-30	Kárník Pavel	Škoda ČB	útočný soft	útočný soft
21-30	Konečný Jiří	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
21-30	Krenželák Anton	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft
21-30	Nitrianský Igor	Motor ČB	útočný soft	útočný soft
21-30	Pacner Robert	Spartak Pelhřimov	útočný soft	útočný soft
21-30	Sechovec Vít	VS Tábor	útočný soft	útočný soft
21-30	Štícha Karel	Škoda ČB	útočný soft	útočný soft
21-30	Řáha Vladimír	VTJ Písek	útočný soft	útočný soft

Tab. č.10 Druhy potahů na pálce u první třicítky hráčů Jihočeského kraje podle žebříčku mužů za sezónu **2007 – 2008**

Pořadí	Jméno	Oddíl	1.strana pálky	2.strana pálky
1	Vávra Michal	zahraničí	útočný soft	útočný soft
2	Janda Jan	ČB Pedagog ČB	útočný soft	útočný soft
3	Kašparů Jakub	PT Prachatice	útočný soft	útočný soft
4	Leština Petr	zahraničí	útočný soft	útočný soft
5	Šimoník David	PT Prachatice	útočný soft	útočný soft
6	Zaunmüller Milan	PT Prachatice	útočný soft	útočný soft
7	Němec Miroslav	PT Prachatice	útočný soft	útočný soft
8	Kaštánek Petr	PT Prachatice	útočný soft	útočný soft
9	Duspiva Jan	ST Blatná	útočný soft	útočný soft
10	Krahulec Jiří	ST ČZ Strakonice	útočný soft	útočný soft
11	Calta David	ST So Vodňany	útočný soft	útočný soft
12	Krahulec Petr	ST ČZ Strakonice	útočný soft	útočný soft
13	Bakalář Daniel	CB Pedagog ČB	útočný soft	útočný soft
14	Houška Michal	CB Pedagog ČB	útočný soft	útočný soft
15	Matějka Jaroslav	CB Pedagog ČB	útočný soft	útočný soft
16	Borovka Tomáš	ST So Vodňany	útočný soft	sandwich
17	Krlín Pavel	zahraničí	útočný soft	útočný soft
18	Válka Jan	CB Orel ČB	útočný soft	útočný soft
19	Hanus Martin	zahraničí	útočný soft	sandwich
20	Smola Igor	zahraničí	útočný soft	tráva
21-30	Alexa Jiří	TA Bechyně	obranný soft	antitopspin

21-30	Broulim Luboš	zahraničí	útočný soft	útočný soft
21-30	Forman Pavel	TA Soběslav	obraný soft	tráva
21-30	Hornych Pavel	zahraničí	útočný soft	útočný soft
21-30	Jungvirt Josef	ST ČZ Strakonice	útočný soft	útočný soft
21-30	Korbel Jan	zahraničí	obraný soft	tráva
21-30	Leština Jiří	TA Soběslav	útočný soft	útočný soft
21-30	Mistr Michal	PT Prachatice	útočný soft	útočný soft
21-30	Staněk Petr	CB So ČB	útočný soft	útočný soft
21-30	Urban Karel	zahraničí	útočný soft	útočný soft

Porovnání tabulek

Při porovnání tabulek, které nám ukazují druhy potahů na pálkách hráčů první třicítky Jihočeského kraje v letech 1986 a 2008, vidíme jasný kvalitativní posun hráčů s útočnými potahy. V roce 1986 dokonce jihočeskému žebříčku vévodil klasický obranář Martin Pacner, ale to lze spíše přičíst výjimečné zarputilosti tohoto dlouholetého ligového hráče Pelhřimova, který se po mnoho let dokázal bránit nástupu mladých útočníků. Ale přesto vidíme, že obranná „tráva“ byla na pálkách 4 hráčů z první šestnáctky, tedy ještě každý čtvrtý hráč úspěšně využíval záludnosti tohoto potahu.

V první třicítce žebříčku z roku 2008 sice také najdeme 3 hráče s „trávou“, ale pohybují se vesměs až ve třetí desítce. První patnáctku hráčů přímo ovládají hráči s agresivním útočným pojetím hry, které jim umožňují extrémně rychlé softové potahy v kombinaci s nejrychlejšími prkny současného trhu. Pro zajímavost přikládám i tabulku s přehledem druhů potahů na pálkách žen v současném žebříčku Jihočeského kraje. Ač kvalita ženského stolního tenisu v jižních Čechách za muži silně pokulhává, je patrné, že materiálové složení je naprosto obdobné jako u mužů.

Tab. č.11 Druh potahů na pálce – ženy Jihočeského kraje podle žebříčku za rok 2008

Pořadí	Jméno	Oddíl	1.strana pálky	2.strana pálky
1	Blašková Dagmar	Prachatice	útočný soft	útočný soft
2	Růžičková Lucie	Kaplice A	útočný soft	útočný soft
3	Havličková Helena	Borovany A	útočný soft	útočný soft
4	Tenglová Vendula	Orel ČB A	útočný soft	útočný soft
5	Kratochvílová Miroslava	Kaplice A	útočný soft	útočný soft
6	Frolíková Yvona	Borovany A	útočný soft	útočný soft
7	Vaverová Hana	VS Tábor A	útočný soft	útočný soft
8	Mikolášková Monika	Bechyně A	útočný soft	útočný soft
9	Volavková Kateřina	Kaplice A	útočný soft	útočný soft
10	Truhlářová Helena	VS Tábor A	obranný soft	tráva
11-15	Frolíková Ivana	Bechyně A	obranný soft	obranný soft
11-15	Mikolášková Martina	Bechyně A	soft	soft
11-15	Špetová Lydie	Kovářov A	obranný soft	tráva
11-15	Tenglová Eliška	Orel ČB A	soft	soft
11-15	Tenglová Jaroslava	Orel ČB A	obranný soft	tráva
16-21	Kolorosová Alžběta	Kovářov A	soft	soft
16-21	Lemberková Martina	VS Tábor A	soft	soft
16-21	Máchalová Jitka	Kovářov A	soft	soft
16-21	Moravcová Lucie	Týn A	soft	soft
16-21	Moravcová Zuzana	Týn A	soft	soft
16-21	Skaláková Denisa	Týn A	soft	soft
4N	Pereyaslevetsová Světlana	Borovany A	soft	soft

5N	Šejbová Radka	Kovářov A	soft	soft
8N	Pulcová Ilona	Kaplice A	obranný soft	tráva
16-21N	Procházková Tereza	VS Tábor A	soft	soft
16-21N	Bílková Ivana	VS Tábor A	soft	soft
16-21N	Růžičková Lenka	Kovářov A	soft	soft
16-21N	Kratochvílová Martina	Týn A	soft	soft

8 Závěr

Základní cíl mé práce je obsažen částečně již v jejím názvu. Mou snahou bylo ukázat historické souvislosti mezi vývojem veškerého materiálu pro stolní tenis a rozvojem herních stylů v průběhu téměř stoleté historie tohoto sportu. Hlavní pozornost jsem zaměřila na vývoj v oblasti potahů pátky, neboť jej považuji za naprosto rozhodující. Proti tomuto prvku stolního tenisu zůstávají další materiální změny, jako je například kvalita dřeva nebo velikost míčků, přece jen méně významné. Při sledování tohoto vývoje jsem vycházela ze situace ve světovém a špičkovém československém stolním tenisu. Jelikož jsem sama aktivní hráčkou krajské úrovně, pokusila jsem se období posledních třiceti let zmapovat podrobněji v prostředí Jihočeského kraje. Výsledky mé práce tím nijak neztrácejí na objektivitě, neboť v současném globálním světě neexistuje rozdíl v přístupu nejširší sportovní veřejnosti k jakémukoli materiálu. Rozdíly ve výkonnosti hráčů se odvíjí od jejich tréninkové píle, fyzické kondici, možnostech kvalitní přípravy a sportovního talentu, ne od přístupu k materiálu, jenž by byl pouze pro vyvolené státy, oddíly nebo hráče. Na vzorku hráčů jednoho regionu si tak můžeme ukázat rozložení druhů materiálu, a tím i moderních trendů využívání různých herních stylů ve stolním tenisu vůbec.

Samozřejmě si uvědomuji, že změny herního stylu ve stolním tenisu nesouvisely pouze s vývojem hráčského vybavení. Sport jako fenomén 20.století přinesl obrovský převrat v pojetí každé sportovní disciplíny. Při pohledu na historické černobílé záběry z počátků volejbalu, košíkové nebo i světově rozšířeného fotbalu nás okamžitě zarazí celkové nižší nasazení, pomalejší pohyb, menší důraz a agresivita proti dnešnímu pojetí. Totéž se týká i stolního tenisu. Moderní doba přinesla mnohem větší nároky na fyzickou přípravu hráčů, jejich rychlost a vytrvalost za stolem, agresivitu úderů. A stále se vyvíjející hráčský materiál je právě tím prvkem, který tyto nové trendy umožňuje a podporuje.

9 SEZNAM LITERATURY

- Bolardt, A. (1982). *Tenis s pálkou*. Praha: Olympia.
- Demetrovič, E.(1984). *Stolný tenis*. Bratislava: Šport.
- Donát, F., Šafařík, V. (2001). *Pravidla stolního tenisu*. Praha: Česká asociace stolního tenisu.
- Fourny, E. at al. (2003). *Encyklopedie sportu. Svět sportu slovem i obrazem*. Praha: Fortuna Print.
- Fulín, P. (1999). Zdokonalování herních činností hráčů. In: *Stolní tenis*. Praha: Česká asociace stolního tenisu, č. 1, s. 23-25.
- Hrnčířík, J., Korbel, P. (2008). Jak si vybrat dřevo a potahy. In: *Vše na stolní tenis katalog*. Praha: STEN marketing, s. 10-35.
- Hýbner, J.(2002). *Stolní tenis*. Praha: Grada.
- Chrátka, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada.
- Klaus, J. Soukromý archiv. Žebříčky mužů a žen Jihočeského kraje (1985).
- Kronika oddílu stolního tenisu TJ JISKRA Bechyně.
- Kronika oddílu stolního tenisu TJ VS Tábor.
- Masáček, J.(2008). Žebříčky mužů a žen Jihočeského kraje. In: *Zprávy STK 2007-2008*. České Budějovice: Krajský svaz stolního tenisu.
- Masák, J. (2008). Nový způsob lepení. In: *Stolní tenis*. Praha: Česká stolnětenisová s.r.o., č.7-8, s.4-5.
- Nekvasil, J., Piwetz, H. (1940). *Stolní tenis a jeho svět*. Praha: Český svaz stolního tenisu.
- Ploc, M. (2004). *Studie základních somatických charakteristik hráčů stolního tenisu a materiálního vybavení a jejich závislosti na vybraných faktorech*. Diplomová práce. Praha: Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Pražák, M. (1955). *Stolní tenis*. Praha: STN.
- Seemiller, D. (1996). *Winning table tennis*. [Champaign] : Human Kinetice.
- Skalková J. at al. (1983). *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Praha: SPN.
- Slobodzian, V.(2005). *80 let československého stolního tenisu*. Praha: Spozia
- Stádník, J. (2008). Prkna & potahy. In: *Sport stad – klim*. Chomutov: Stádník, s. 10-22.

Zálewský, F. (2009). Topspin. In: *Stolní tenis*. Praha: Česká stolnětenisová s.r.o., č.3, s.1-16.

Zálewský, F. (1999). Větší míček na spadnutí. In: *Stolní tenis*. Praha: Česká asociace stolního tenisu, č. 5, s. 13.

Internet:

<http://www.obec-lukov.cz/tj/stolni-tenis/clanek-podrobna-historie-stolního-tenisu.html>

<http://www.ping-pong.xf.cz/>

http://vitalityslezsko.cz/files/Image/stul_na_ping-pong.png

http://cs.wikipedia.org/wiki/Petr_Korbel

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mezinárodní_federace_stolního_tenisu